

Ishaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, jutranje izdaje opoldne, večerne izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane s uradnimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 30 h. ali gld. 6 60
pol leta 6 60 3 30
četrt leta 3 40 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1903. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabrčček vsak dan od 8. ure jutraj do 6. večer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitne naravnice se ne odziva.

Oglaševanje in poslanice se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsake vrste. Večkrat po pogodbi. — Vse vrste po prostoru.

— Reklame in spisi v uradnem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabrčček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Slovan — trpin.

Dolga, krvavordeča nit se vije po evropskem časopisju — kronika našega trpljenja! Kakor da nam je določila usoda največjo in najgorjupejšo kupo bolij, tako se nam zdi, ko preletavamo v duhu živje in bitje slovanskih narodov. Drugi so fruges consumere nati, Slovan, ti delaj, molči in trpi!

Poglejmo kar, kako je pod domačo streho! Na severu se bije ljut boj med germansko ošabnostjo in čilo češko samozavestjo, hud boj je to, tako hud, da radi njega je ohromelo delo našega parlamenta. Čeh trpi, Nemec pa mu hoče skloniti tilnik, in ako bi mu ga sklonil, ve, da bi se ne dvignil nikdar več Čeh tako ponosno, ker tilniki sužnjem ostajajo le sklonjeni. Najnadarjenejši, najnaprednejši in najrazvitejši je češki narod med vsemi v celi monarhiji, ali slovanski je ta narod, zato pa pod znamenjem konstitucije, pod praporom enakopravnosti v avstrijskem smislu ne sme stati na enakem stališču z Nemcem, ampak ponižno pod njim mu kažejo na prostor, na kateri pa noče stopiti. In ne vda jo se na visokih mestih na Dunaju, ne vda jo za nikako ceno, pa makar če ima trpeti država še tako in če razni sloji človeške družbe še tako krčevito vpijejo po miru. Tisti, ki v glavnem trpi v tem boju, je Slovan; Slovana pustiti trpeti, to pa spada že od nekdaj med maksime avstrijske vlade. Čela Češka trpi, ali kaj za to? Nemcu se ne sme skriviti lasu!! Vlada pa je tudi v celi svoji sestavi do zadnjega molekula — nemška!

Pri sosedih Čehov, pri bratih Poljakih, (katere pa je navadno le težko spravili med slovansko družino!) vladajo tudi jako težke razmere. Galiskega kmeta izsesavata žid in poljski „slahci“, v narodnem boju, in sicer nemalo hudem, pa se nahajajo Poljaki z Rusini. Spor mora biti v Avstriji v vsaki deželi, kjer bivata dve narodnosti druga poleg druge, in kjer se ne dotikajo drugorodni narodi drug drugega, tam se morata sovražiti in tepsti pa sorodna naroda. Divide et im-

pera! Tisti, ki trpi, je vedno — Slovan! In Slovan mora trpeti povsodi, zato trpi celo na Dunaju pred vrati cesarskega dvora, kjer se odreka tisočem in tisočem čeških otrok ljudskošolski pouk v materinem jeziku, pod varstvom zakonov in pod plaščem krščansko-socialne ljubezni!

Na jugu so nas kar razdelili ter vrgli v plen Nemcem in Lahom, ki se sedaj trgajo za nas. Od ene strani pritiska na nas Nemec, od druge Lah, sredi med njima pa nas „vladajo“ avstrijski nemški aristokratje. Nezasišeno je početje s Slovenci zlasti na Korškem in Štajerskem, kjer se z obdobjem vredno marljivostjo zatira slovanski jezik zlasti po sodnih palatah. Nekaj sličnega v tem pogledu je tuptam tudi na jugu. Zato pa smo imeli dva zanimiva slučaja: Bratusa in Škrk. Bratusa so bili obsodili na smrt, potem so ga pomilostili v ječo, ker je priznal, da je zaklal in deloma pojedel svojo lastno hčer. Imel je opravila v zaporu z ljudmi, ki ga niso umeli, ker po intencijah znanega sistema je najbolje tako, da se ljudji ne razume. Niso ga umeli, in v taki kolobociji se je udal, čes, da bo prej konec. Škrk so obsodili v Trstu na smrt, ali ker je bilo jasno, da ga niso umeli, ker so ga sodili drugorodni možje, so določili drugo poroto v Gorici, in da ni mož sam storil konca svojih dni, kdo ve, ako bi ne bil celo oproščen pri drugi obravnavi? Ta dva slučaja sta tako karakteristična, in sta merilo, po katerem nam je meriti marsikaj...

Sol nam manjka, ni jih, in niti jedne čiste slovenske srednje sole nimamo, kamo-li vseučilišče. Pa, saj celo Čehi imajo le jedno! Sol manjka na jugu na celi črti, na temur imata največ zaslug kulturna naroda, nemški in laški. Kakor na Štajerskem zatirajo Nemci slovansko šolstvo, prav tako delajo Lahi na jugu s slovanskim in hrvaškim šolstvom. Najžalostnejše v tem pogledu je v Istri. Ali še celo v Gorici, središču slovanskega dela naše dežele, ne moremo priti do poslopja, v katero bi mogli pošiljati slovanski starši svojo deco v svrhu ljudskošolskega pouka. Lahi pa dobijo svoje vseučilišče v Trstu ali celo v Gorici. Ta bi bila lepa! V Gorici sredi

mesta ali na drugače pripravljenem kraju laško vseučilišče, slovenska ljudska šola pa vgnili Katinellijski vojašnici Podturnom! O, ti kultura!

Kamorkoli se ozremo, povsodi smo zatirani, povsodi se deli z dvojno mero, nikjeri ni tako, kakor bi moralo biti. Bratje Hrvatje so zatirani najbolj v Istriji, Dalmatince pa hočejo dvigniti kvisku s pomočjo nemškega uradnega jezika!

Ako je v jedni polovici monarhije tako, umevno, da tudi v drugi ne more biti bolje. Pa tudi ni, ne slabše je. Pozornost cele civilizirane Evrope so bili vzbudili nase Hrvatje v boju z banom-tiranom Khuenom-Hedervaryjem. Padale so žrtve v mrzli grob, druge ječijo po ječah, okrutnež Khuen, ki je izzval skoro vsajake cele dežele, ki je vzrok tolikih nesreč, pa je postal ministerski predsednik v Budimpešti! Unicum! Le v Avstro-Ogrski mogoče! Ta uboga Hrvatska je izsesovana od vseh strani, in nagodbe z njo sklepajo tudi le v svrhu izsesovanja. Ne zahtevajo sicer Ogrji, (saj so viteški narod!) od Hrvatov kar naravnost, naj se odpovedo svojemu jeziku, ali vežejo in sklepajo jih tako nase, da mislijo, da se jim morajo končno kar slepo udati, zlasti se, ker jim že sedaj nudijo, kjer se le da, sladkosti ogrskega jezika na pokušjo.

Hujše nego Hrvatom pa se godi še Slovnikom. Med njimi in Ogrji ni nikakih obvez in zavez, zato pa segajo kar po njih, in kdor vstopi v javnost s poštenim slovanskim srcem ter deluje v postene narodne namene toli zatiranega slovanskega naroda, tisti sme računati z vso gotovostjo, da pretrpi nekaj let ogrske ječe, ker vse njegovo delovanje, dasi čisto in preveč plemenitih narodnih stremeljenj, je že politični zločin, in Ogrji v takem oziru ne poznajo šale. Beseda zakon pa je trda!

Tako je v Avstro-Ogrski, in ako pogledamo v okupirane dežele, ni dosti boljši, ker se vladajo tudi po geslu: Divide et impera! Na štiri oči ti priznava prebivalstvo, da je malo ali pa nič boljše nego prej, odkar je v deželi „svaba“.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglaševanje plačati loco Gorica. Dopolni se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Ishaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 30 h ali gld. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersits v Nunaki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Ali naj pogledamo se v Nemčijo, Rusijo, na Balkan, Turčijo! Ni ga večjega krutnika od Nemca! Strašno se ponata s svojo kulturo, ali ta kultura ni popolna, kar se nahaja v rokah Nerona. Tako barbaraske, kakor dela Nemčija s Poljaki na Poznanjskem, kjer celo otroke zapirajo in pretepajo, ker govore poljski, ne dela nikdo, ki se šteje kulturnega, s svojimi narodi. Politični delavci ječijo v ječah, za vsako poljsko besedo pa tili nemški meč. Tiranstvo! Nerona država!

Velika Rusija se počasi preraja, počasi pa gotovo vstaja ruski narod, kadar pa vstane, takrat pa pojde velik glas po širnem svetu, glas, ki pomore tudi ostalemu Slovanstvu, da ponehajo za vselej taki žalostni dogodki, kakor se vršijo na Balkanu, kjer zverinski Turčin kolje slovansko rajo kakor mesar živino — ali Evropa se ne gane! Nikdo se ne gane, in krvoločna Turčija vrši svoj rabeljski posel, kakor hoče! Civilizirana Evropa gleda mirno vae to kruto početje, gleda in molči, ker je Turek dolžan židovskim spekulantom nekaj milijonov. Kdo pa plača, ako mu čezamejo deželo, ako ga celo zapodijo čez Bosporus?

Vse trpi, vse trpi! Tak je položaj, kakor tu orisan, brez sentimentalnosti. Tako je. Ali navzlic temu bo vendarle nekoč konec sloveče slovanske potrpežljivosti. Kajti vsa slovanska arca od obal sinje Adrije do zadnje severne slovanske hiše v temni Nemčiji, do Urala in Balkana ter do belega Carigrada, preveva nada, da pride velik slovanski dan.

Nikdo ne obupava, vse pričakuje... in ako bi stopili v Avstro-Ogrski na površje razsodni in dalekovidni državniki, bi prednjačili onemu velikemu slovanskemu dnevu, pretvorivši to staro monarhijo v državo s slovanskim značajem in z enakopravnostjo za vse narode. V tem je spas Avstro-Ogrske in zagotovilo lepega velikega razvitka...

Trije mušketirji.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje)

»Pomisli samo nekoliko, Bazin; prosim te, zakaj je dobro na svetu, biti duhovnik? — S tem se vendar ni mogoče izogniti vojski; saj vidiš, da kardinal otvori prvi boj, s čelado na glavi in s partizano v roki. In kaj meniš o gospodu de Nogaret de la Vallette? On je tudi kardinal; vprašaj njegovega slugo, kako mnogokrat mora opravljati ista dela kakor ti.«

»Žalibog, gospod,« vzdihne Bazin, »znano mi je: dandanes se je vse na svetu postavilo na glavo.«

Med tem sta dospela mlada moža s slugo na dvorišče.

»Drži mi streme, Bazin,« pravi Aramis.

In Aramis se dvigne v sedlo s svojo navadno gracioznostjo in lahkoto; toda po nekaterih skokih plemenite živali začuti njen jezdec tako neznosne bolečine, da prebledi in omahne. D'Artagnan, ki je pričakoval, da se zgodi kaj podobnega, in ga ni pustil iz oči, priskoči, ga vjame v svoje roke in odpelje nazaj v njegovo sobo.

»Tako, skrbi za svoje zdravje, moj ljubi Aramis,« pravi, »jaz pojdem sam iskat Athosa.«

»Ti si železen človek,« mu odvrne Aramis.

»Ne, jaz imam srečo, to je vse; toda kako praviš do mojega povratka? Ali boš pisal še razprave o prstih in blagoslavljanju?«

Aramis se nasmehne.

»Pisal bodem stihe,« odgovori.

»Da, stihe, navdane z vonji pisma, katero je pisala sobarica gospe de Chevreuse. Razlagaj Bazinu stihotvorstvo, to ga potolaži. Jezdi vsak dan nekoliko, da se zopet privadiš.«

»O, v tem oziru bodi brez skrbi,« odvrne Aramis, »najdeš me pripravljenega, da ti bom mogel slediti.« Poslovila sta se, in deset minut pozneje je dirjal d'Artagnan proti Amiensu, priporočivši svojega prijatelja Bazinu in krčmarici.

V kakšnem stanu najde Athosa in ali ga sploh najde?

Položaj, v katerem ga je zupustil, je bil kritičen; mogoče je, da je podlegel. Ta misel mu je zatemnjevala čelo, izvalila mu vzdih in navdajala njegovo dušo z masčevalnostjo. Izmed vseh njegovih prijateljev je bil Athos najstarejši in njemu najbolj tuj, kar se tiče nagibov in simpatij.

Vendar je čutil do tega plemiča neko posebno ljubezen. Athosovo plemenito in odlično bistvo, ta bliskoviti pojav prirojene visokosti, ki je zdajpazdaj prodrila temo, v kateri se je sicer skrivala nalašč, ta ravnodušnost, ki ga je delala najprijetnejšim družabnikom, ta umetna in zbadljiva šaljivost, ta hrabrost, ki bi jo lahko mogoče imenovati slepo, da ni bila posledica najredkejših hladnokrvnosti, vse te lastnosti so vzbujale več nego d'Artagnanovo spoštovanje, več nego njegovo prijateljstvo, vzbujale so njegovo občudovanje.

Celo z gospodom de Tréville, s tem elegantnim in

odličnim dvorjanom, je bilo mogoče primerjati Athosa v dnevih njegove dobre volje v njegovo korist. Bil je srednje rasti, toda ta rast je bila tako čudovito močna in sorazmerno razvita, če se je boril s Porthosom, da je več nego enkrat zagnal tega velikana, katerega telesna moč je bila pri mušketirjih pregovor; njegov obraz z ostrimi očmi, ravnim nosom, naprej stoječo brado, kakoršno je imel Brut, je imel nedoločljiv značaj visokosti in ljubkosti; njegove roke, za katere ni skrbel čisto nič, so spravljale Aramisa, ki je negoval svoje najskrbnejše z mandeljevim milom in dišečimi olji, v sup; njegov glas je bil močan in ob enem melodičen. In temu se je pridruževalo, kar je bilo pri Athosu, ki se je izdajal za tako nizkega in neznanega, njegovo poznavanje sveta in navad najsijajnejše družbe, njegova navada, živeti odlično življenje, katero je izdajal nevedo z vsakim najmanjšim dejanjem.

Če je šlo za kak obed, ga je vredil Athos boljše nego vsakdo drugi, in je odkazal prostor vsakemu po stanu in dostojanstvu, katero je sprejel od svojih pradedov ali si je prislužil sam. Če se je šlo za heraldično znanje, je poznal Athos vse plemenite rodbine kraljestva, njih rodovnik, njihovo sorodnost, njihov grb in izvor tega grba. Z ozirom na etiketo ni bilo najmanjše malenkosti, ki bi mu bila tuja; znane so mu bile pravice veleposestnikov, razumel se je na lov in na sokole in nekoč, ko je govoril o tej veliki umetnosti z Ludovikom XIII., ki je veljal v tem oziru za mojstra, se mu je čutil celo ta.

Kakor vsi veliki gospodje te dobe, je znal izborna jezdititi in se boriti. Še več: njegova odgoja je

Trpljenje v Makedoniji.

(Konec.)

Nekega časa po večerji smo na tihem sli iz hiše. Za prenočišče nam je bilo poiskati drugo hišo. Spremljale so nas mlade deklice, lepe in vitke, in ženska z naprtnim otrokom na hrbtu. Ne morem zamolčati junaštva teh žensk. Slava in čast tebi, velika trpinka in zmagovalka za svobodo! Slava tebi, nevstrahna makedonska žena! Od tega časa ni še bilo v zgodoviniakega primera. Nikjer na svetu ni igrala ženska tako važne vloge, kakor jo igra v makedonski vstaji! Tukaj, v Makedoniji, je bilo vse naše življenje, vsa naša usoda odvisna izključno od žensk! One so bile naši angelji-branitelji, one so celo svoje otroke in mladoletne brate navajale k temu. Ženske so nas sitile, so nam stregle, so nam dajale neobhodno potrebni živež, so nam služile kakor vodniki, zasledovale Turke. Tisoči ženskih oči je bistro gledalo na vse potrebno za nas in ni je bilo v selu in okolici nikake novosti, katere bi mi ne bili izvedeli o pravem času. Ako so turški vojaki sli iz Mehomije v Banak, smo mi v temni koči že izvedeli o tem. Ako je izstopil iz hiše katerikoli Turak, smo že vedeli, kam in zakaj je sel. Ko smo mi tajno po noči menjavali bivaliste, je ženska hodila naprej in se je prva podajala v nevarnost. To se je delalo tiho in brez šuma. Nikdo se ni hvalil radi tega. To se je vpoštevalo za navadno nalogo in ženska je izpolnjevala samo svojo dolžnost, ne misleč za to na nagrade, še manj pa na pohvalne besede. Tako vedenje makedonske ženske ob ustaji jim je popolnoma naravno. V deželi, katero je gnila Turcija podjarmila, je makedonska ženska prvi trpin pred turško oblastjo in celo pred vsakim Turkom vohče. One trpe razmeroma veliko več od moških. Moški je krepak, gibčen in ima več možnosti, da se skriva in brani. Kaj pa naj stori ženska, pri kateri stoji v izbi 5—10 otrok, večih in malih? Moške mečeje Turki v ječo, ženske pa pretepajo in vbijajo. In vrhu vsega — jih se posiljujejo, skrunijo in odvajajo v hareme. V prico njih vbijajo njihove otroke, razobešajo ob stenah glave otročičev, vzeti z materinih prsi.

Želel bi videti, kaj bi potela katera-koli naša majka, ako bi jej Turak vzel otroka, ki ga tako srčno ljubi in za katerega bdi cele noči! ako bi jih grabil za nežne nožice in mahal z njimi in njihovimi glavami ob kamenito steno?!

Predstavite si ta prizor, dragi moji slušatelji in bratje, in potem sodite, kaj bi storili vi! Da, bolj nego razumljivo, bolj več nego naravno je sovraštvo teh žensk, katerih ni možno pomiriti sovraštvo, ki je goje proti svojim podjarmjevalcem, ki jim ropajo vse, kar ceni človek za najdražje, vse to, kar je za njega najsvetejše.

Turki, pohlepni Turki, ki ne poznajo prave človečnosti, so si sami nakopali straš-

nega sovražnika. Njihovi prvi in najbolj zaigrani sovražnik je ženska, iz katere so se norčevali cele veke. Ta osramočena, onečaščena ženska se je postavila na čelo vstaji, zahtevajoča masčevanje, na katerem pomaga, ne boječa se za življenje svoje, svojih očetov, mož in bratov!

Dovolite mi, da Vam povem o načinu ropanja lastnine. Nedokazanemu obdolženju in grabljenju ptuje lastnine se tukaj nikdo ne čudi; to je sistem turških oblasti. Vredno je, da se nekoliko mudimo pri tem sistemu. V obče, kakor sem opazil, turško načelnstvo ne izdaja denarja, ki ga jemlje iz blagajni, za oskrbovanje svojih podložnih. Turško vojaštvo se hrani samo od ropa. Komodno zvečer hodijo turški oddelki na polja kmetov, si nabirajo koruze in drugih pridelkov in vse to vlačijo v vojašnice. Ako v tem času nalete na polju na kmeta-lastnika, takoj ga aretujejo zaradi suma, da se odpravlja k vstasem, ali pa da pripravlja za nje zaloge. Na ta način makedonski človek ne more uživati truda svojih rok ter služi samo kakor delavec svojim sovražnikom. Na semnje in na kakoršne si hodi trgovine so prebivalci davno pozabili. Nikdo se ne upa pokazati svoje imetje, ker bi mu odvzeli vse, kar bi pri- nesel. Vsako čašico mleka, vsaki kosček sira skrivajo prebivalci kakor le morejo. Radi takega položaja stvari trgovine ni nikake.

Seveda se tudi ne dovaža svežih pridelkov. Prebivalci so obubožali, v taki meri, da dva dni nisem mogel zamenjati denarja 20 frankov. Take svote skoraj nikdo ni imel. Med tem pa je prej to selo slovelo zaradi svojega bogastva. Polja pa, kakor sem že rekel, so ostala nepozeta. Gospodarji sejejo zito skrivaj, Turki pa jemljejo ostalo odkrito. Strašen glad preti v bodočnosti. Sicer pa ne bo kmalu komu stradati. Nimam moči, da bi opisal vso bedo. Zverstva in zlodejstva, ki se vrše sedaj v Makedoniji, presegaajo vse, kar si more izmisliti človeška fantazija.

Zato se nadejam in verujem v to, da se tudi vi odzovete na stok in jok podjarmljenega naroda in mu podarite drobtinico od svojega kosčka kruha.

Sedaj pa pomislite! Daleč od Vas goinja v borbi bratski Vam narod in tisoči rodbin, oropanih in revnih, je ostalo v mrazu brez strehe in brez hrane!

DOPISI.

Z Vipavskega. — Oj kmet! ubogi kmet! Kako se peha v stran, napada, pobija in sploh hoče uničiti slehernega, ki le kolikaj prosto stopi pred te z namenom: koristiti v tem jako kritičnem položaju.

To je prokleti greh, ki neusmiljeno kroži nad zatiranimi slovanskim narodom sploh, in posebej še nad teboj, toli stiskani slovenski narod! Kako mirni in tihi so bili časniki iz znane kovačnice, dokler nisi imel kmetič potrebnega potovalnega učitelja kmetijstva.

Sedaj pa, ko si dobil v osebi g. A. Štreklja vestnega in za blagor kmeta unetega moža, kateremu ni pred očmi drugega nego to, kako bi mogel zboljšati bedno stanje kmeta, se je vendar drznil nekdo pomočiti svoje pero, pa mu zažugati glede dosedanjega njegovega nastopanja.

V imenu kmetovalcev to odločno zavračamo in ne želimo drugega, nego to, da bi dopisnik v „Gorici“ in „Primorskem Listu“ postopal po zgledu nam ljubljenega gosp. A. Štreklja in se ravno tako začel brigati za blagor kmeta, ne pa le za peklenški prepir.

Enako se spuščajo v farovskih časnikih na g. dež. poslanca Ant. Jakoncica, češ, kako se neki upa ta nastopati na shodih v Neblem, pa pri Rebku? Ali ne ve ta ničvrednež, da je bil voljen poslanec Jakoncic v veleposestvu, po večini od naprednih mož, in da zato pac smemo pričakovati od njega, da ket strokovno izobražen mož v kmetijstvu nam skuša kaj koristiti, ne pa da bi pazil le na general-bas v ulici Vetturini. Spoznali smo, da je mož unet za kmeta. On je, ki vede Brice do vinske zadruge. In pri nas na Vipavskem bi bilo tudi prav kaj takega.

Ali poznamo ljudi, ki mečejo tako radi polena na vsakega, ki bi hotel kaj doseči k napredku in spodbuji našega kmeta. To se je odločno videlo pri sadni razstavi v Kasovljah; to se vidi redno dan za dnevom. A g. A. Jakoncica pa navdusujemo, naj se nikar ne da strahovati po takih glasovih, temveč naj se se tesneje oklene zares vestnega g. potovalnega učitelja A. Štreklja in nam ne glede na strankarstvo in razkol pristopita na pomoč v zadevah, ki se kmetijstva tičejo. Potrditi moram besede g. A. Jakoncica: Nasemu kmetu je treba priskočiti na pomoč z raznimi naprednimi strokami, koje se kmetijstva tičejo in to bodi si v obdelovanju in pa z razprodajo njegovih pridelkov itd. Prav sedaj so časi, ki dajo marsikomu mnogo pomisleka o napredovanju.

Ali bi naš kmet ne smel biti tako srečen, da bi se zamogel kaj izuriti in spopolniti v rečeh, ki se njega tičejo?!

Zaključuje želim, da bi se večkrat videli v naši sredi g. dež. poslanca A. Jakoncica in potovalnega učitelja A. Štreklja! Bog ju živi!

Iz Škrbine. — Znano je že vohče, da mi Škrbinci smo imeli občinske volitve v tem letu. Kaka stranka je zmagała, to je tudi znano. Do tega so privedli za enkrat naši agentiči. Oni, ki so ob času državnoborskih volitev najbolj ruvali proti županu in njegovi stranki, so bili sedaj prvi podrepniki njegovi, ter tako zopet posadili župana za triletno dobo na župansko stolico. Narodno-napredna stranka se je prav dobro polotila dela, a s par glasi propala.

Pred volitvijo in se nekoliko časa potem so nam obljubljali naši starešini, da oni hočejo v teku časa svoje dobe preurediti in drugače gospodariti v naši občini. Posebno na novo izvoljeni so nam zatrjali in obljuba-

vali, da ukrenejo vse potrebno! Ali kaj so storili. Sklenili so ter se pogodili za popravo zlebov pri cerkvi! Nekoč pride zlebar v občino, ter poižve, kaj bi bilo storiti in kako, da bi slavno starešinstvo dalo to delo njemu. Kmalu se domisli, Čez par dni je bila večerna seja, pri kateri se je predlagalo, da se lahko delo izvrši, ker je zlebar-sedaj tukaj! Koliko da se da za delo, je bilo tudi kmalu pogojeno. Ali so to Vase prejšnje obljube? Ali je to energičen nastop občinskega gospodarstva? Menda se še spominjate, kako so frčali „Dopjoni“ vina ter krožniki sira neki večer pri Adamcu? In kedo je to plačeval? Seveda Vi porečete: g. „zlebar“? Kedo je pa njemu, Vas vprašamo? Tu moram hvaliti oni starešinom, kateri se niso hvalili tega „banketa“; čast jim!! Tega pac nismo pričakovali od Vasega gospodarstva, da se celo za par zlebov, katere se odda v delo, se zapije po 9—20 K in več!! Ali je to častno za Vas?

Pod starim županstvom, in to je že pred to dobo, se je več „robotilo“ v občini. A sedaj če je kje kako malo delo, kar pride župan III. in poišče „minarja, ter reče: toliko imaš ter tukaj „kaj. Dela seveda brez nikakega nadzorstva, morda 3 ure 4 ali kaj več, ter potem zahteva popolno dnino. Da je temu resnica, je dokaz pri popravi cerkvenih zlebov. Bil je najet zidar, ter na mesto, da bi mu pomagal eden, kar je čez in čez zadosti, mu je županstvo kar dva delavca ponudilo, in tako se je delalo nekaj dnij po par ur na dan! Vse to pa se mora plačati! Mnogo ali skoro vsi smo mislili, da izvzemi zidarja se je po starem običaju — robotilo! Ali varani smo bili, kajti tudi druga dva dninarja tirjala zaslužek, kar imata seveda popolnoma prav. Sedaj Vas vprašamo? Kaj res ima naša občina sedaj kar naenkrat tako polno blagajno? Na tak način so tudi nekaj spackrli pri občinskem „kalu“. A vse pride scasoma na dan. Pod starim županstvom smo imeli Škrbinci še precej lepo cerkveno petje. A sedaj je vse to odpravilo naše starešinstvo, tako, da te praznike je le sam organist pel, med tem ko se je vedno pelo v mešanem ali v možkem zboru. To je v neki seji pretuhtalo, da preveč stanejo cerkveni pevci. Lepi katoliški možje!!

Iz bližine Kamenj. — Blagoslovljena roka kamenjskega župnika Kosca je povila v sopek čudno disee svetlice ter jih dala duhati citateljem „Gorice“...

Vsaki pošten človek se mora zgražati nad tolikimi lepimi naslovi, ki letijo v ust tega Kristusovega namestika na navadnega posvetnega človeka. Tam se vidi, kako malo vpliva nauk svete vere na politikujoče božje može. Ljubi svojega bližnega!

Ljudstvo, ki je bilo pri Rebku zbrano, je pac malo bolj razsodno nego si je mislil g. župnik iz Kamenj. Vprašamo samo v imenu vseh vipavskih kmetov. Ali je bilo lepo, da je hotel g. župnik prav z besedami: „Tuma (Dalje v prilogi.)

bila celo glede šolskega znanja, katero je bilo najti pri plemičih te dobe le redkokrat, zanemarjena tako malo, da se je smejal drobtinam latinščine, s katerimi se je bahal Aramis in pri katerih se je delal Porthos, kakor da jih razume; dvakrat ali trikrat, ko se je Aramis zmotil, je v veliko začudenje svojih prijateljev celo zboljšal besede ali povedal prava dejstva. V tem stoletju, ko so se vojaki tako lahko sporazumeli s svojo vero in svojo vestjo, zaljubljeni z rigorozno občutljivostjo današnjih dnij in reveži s sedmo božjo zapovedjo, ni bilo njegovi poštenosti ničesar mogoče očitati. Athos je bil torej čisto izvanreden človek.

In vendar je bilo opazati, da se ta odlična narava, to tako lepo bitje, ta nežna duša neznatno nagiba k materijelnemu življenju, kakor se pogreznejo stareci v duševno in telesno slabost. V urah duševne odsotnosti, in te ure so bile pogoste, je ugasnilo v Athosu vse svitlo, in njegova blesteča stran je izginila kakor v temni noči.

Ko je izginil polbog, je ostal komaj še človek. S povešeno glavo, motnimi očmi in počasnimi besedami je gledal Athos po cele ure v svojo steklenico in svoj kozarec ter se ozrl zdajpazdaj v Grimanda, ki je bil navajen ubogati samo na znamenja ter je čital v utrujenih pogledih svojega gospoda vsako najmanjšo željo in jo hitro izvršil. Če je napočil tak trenotek tedaj, ko je bil v družbi svojih prijateljev, je bila strastno izgovorjena beseda vse, kar je pripomogel Athos k pogovoru. Zato pa je pil sam za štiri in se razlikoval od drugih po temnem čelu in globokejši žalosti.

D'Artagnan, katerega bister in iznajdljiv duh nam je znan, ni mogel kljub vsemu svojemu prizadevanju, zadovoljiti svojo radovednost glede te točke, odkriti še nikakega vzroka tega marazma. Nikdar ni dobil

Athos kakega pisma, nikdar ni napravil koraka, ki bi ne bil znan vsem njegovim prijateljem.

Nikakor ni bilo mogoče reči, da ga napolnuje vino s to žalostjo, kajti pil je nasprotno samo, da bi udušil to žalost, toda kakor smo že omenili, ga je delalo to zdravilo še žalostnejšega. Te brezmejne otožnosti ni bilo mogoče pripisovati igri, kajti v nasprotju s Porthosom, ki je spremljal vsako izpremembo sreče s petjem ali preklinjanjem, je ostajal Athos, če je dobival, ravno tako brez strasti, kakor če je izgubljal. Neki večer so ga videli v krogu mušketirjev dobiti tisoč pistol, izgubiti jih s prazničnim pasom vred, ki ga je imel za največje slovesnosti, in nato zopet dobiti vse to in vrh tega še sto pistol; ne da bi se bile njegove lepe črne obrvi dvignile ali povesele le za pol črte, ne da bi izgubile njegovo roke svojo svitlo barvo, ne da bi prenehal njegov, ta večer prijazen pogovor, je bil miran in prijazen.

Tudi ni zatemnjeval njegovega obraza atmosfe- ričen vpliv, kakor se dogaja to pri naših sosedih Angležih, kajti v splošnem je bila ta žalost v lepih mesecih leta silnejša: junij in julij sta bila za Athosa strašna meseca.

Za sedanjost se ni brigal mnogo; če mu je govoril kdo o bodočnosti, je zmajal z rameni; njegova skrivnost je bila torej nedoločeno v preteklosti, kakor so rekli d'Artagnanu,

Skrivnostni nadih, ki je obdajal njegovo prikazen, je delal moža, katerega oči in usta niso izdale ničesar tudi v največji pijanosti, naj so mu stavili kolikorkoli vprašanj, samo še zanimivejšega.

„Ah,“ pravi d'Artagnan, „morebiti je ubogi Athos zdaj že mrtev, in mrtev po moji krivdi, kajti jaz sem ga zapletel v to zadevo, katere zveze ni poznal, ka-

tere zaključka ne izve in od katere ne bode ime nikake koristi.“

„Brez ozira na to, gospod,“ odvrne Planchet, „da sva mu dolžna hvaležnost za svoje življenje. Ali se še spominjate, kako je kričal: „Beži, beži, d'Artagnan, mene so vjeli? In kakšen strašen šum je napravil s svojim mečem, izstrelivši svoje pistole! Človek bi bi mislil, da je dvajset mož ali boljše rečeno dvajset hudičev.“

In te besede še podvojijo d'Artagnanovo nestrp- nost, da spodbode svojega konja, ki pa ni potreboval takega opomina, in ki se spusti s svojim jezdecem v najhitrejši dir.

Proti najstari uri dopoldne zagledata Amiens ob polu dvanajstih obstaneta pred vrati proklete krčme.

D'Artagnan je sklenil že večkrat, masčevati se nad verolomnim krčmarjem, in se tolažil s tem upa- njem. V sobo stopi torej s klobukom, potegnenim na oči, z levico na mečevem ročaju, vihteč z desnico bič.

„Ali me še poznate?“ pravi krčmarju, ki ga pride pozdravit.

„Nimam te časti, gospod,“ odvrne ta, zaslepljen vsled sijajnega D'Artagnanovega prihoda.

„Tako, vi me ne poznate!“

„Ne, gospod.“

„Dobro, dve besedi vam vrneta spomin. Kaj ste napravili s plemičem, katerega ste se predrznili nekako pred štirinajstimi dnevi obdolžiti ponarejanja denarja?“

Krčmar prebledi, kajti d'Artagnan je stal pretečo pred njim, in Planchet je zvesto posnemal svojega gospoda.

„Ah, gospod, ne govorite mi o tem,“ vsklikne krčmar s tožečim glasom; „ah, gospod, gospod, kako

je deželi odjedal letnih 33.000 K; Tuma je tisti človek, ki je rekel, da kmetu ni več pomoči; Tuma je tisti, ki hoče učiteljstvu stanovske dohodke povečati, nahujskati ljudi ter razgnati shod. No, na vse to je bil dobil oni dan krepek odgovor. Če bi bilo kaj moza v njem, odgovarjal bi bil tisti dan. Ne, molčal je kakor soleki paglavec, kojega je prej katehet stresel za predolge lase. G. župnik je hotel s tistimi besedami razgnati shod, a se je grozno blamiral. Hotel je ljudstvu imponirati s svojim nastopom, a ljudstvo mu je povedalo, da naj gre na Čaven ali pa k svoji kuharici imponirati. To so letele oistre pušice na njegovo prečisto telo in dušo! A mi kmetje bi bili storili prav, da smo ga kar iz dvorane izpodili, ker shod ni imel nič političnega na sebi v prvem začetku. Politika se je razvila se le, ko je župnik Kosce sam to hotel. Hotel je zvedeti marsikaj lepega, zato mu nismo ostali dolžni. V debato samo pa se ni spustil, le zadej je grčal in cvilil.

Gospod župnik! Govorimo odkrito. Vi ste sejali veter, a želi ste vihar. Naše ljudstvo se ne da več voditi od izkoriščevalcev. Nezaupanje, katero ima danes v vas, ste si sami zaslužili s svojimi nelepimi nastopi pri vseh vipavskih shodih. Kdor neče, da se ga okrcna, naj se ne meša v take reči, ki ga nič ne brigajo. Mi kmetje se ne mešamo v vaše cerkvene zadeve, če tudi bi imeli pravico, ker vas mi plačamo, in še prav slano in mastno. Kar te ne peče, ne gasi! g. župnik. Bojimo se vas pa prav nič — ne! Capito!

Ako bi ne bilo pri shodu g. Kosca, gotovo bi bili poslanci govorili, kolikor bi se jim poljubilo. Seveda, mi pa tudi verovali; kar bi hoteli, in govorili bi bili. A ker hoče biti on izjema, t. j. da on lahko dela na shodu neumnosti in zgago, imajo tudi pravico kmetje zapeti lepo slovansko himno: „Hej Slovani!“ Da se je tako zgodilo, imajo se zahvaliti g. poslancu le g. župniku. On je s svojim nastopom zadnjič razžalil mirno zborujoče ljudstvo, mi imamo tudi pravico preprečiti, da bi en Kosce kvačil o liberalcih, socialno-demokratih, o anarhistih in drugih čudnih in groznih imenih!

G. župnik! kaj sklepate iz shoda pri Rebku? Kje so vaši, toliko zbožnani po raznih gg. duhovnikih? „Gorica“ je vabila na shod samo somisljenike. Kaj smo pa mi? Tudi mi imamo pravico priti in govoriti. Nič ne pomagajo vse pridige o liberalcih, nič ne pomaga, da le strasite z vsemi mogočimi sredstvi ljudstvo; ono vas je že poskušalo tako, kakor zlatar poskuša zlato v ognju; dobilo je mesto zlata le slab svinec.

Svetovali bi g. župniku h koncu, da uci svoje ožje pristase v osebah mamelukov in podrepnikov, kroznikolizcev, lepših izrazov po potih in sobah.

Še to bi vprašali g. Kosca: zakaj ni prišel na osebno vabilo Kopača na socialno-demokratski shod? Kaj se boji luči? Vse imajo moč le v temi. Na zdar! g. župnik.

Domate in razne novice.

Pred božičnimi prazniki. — Današnja številka „Soča“ je predzadnja v letu 1903., kajti zaradi treh zaporednih prazniških dni v soboto ne bo mogoče izdati lista. Zato pa obsega današnja številka tri cele liste ali 12 strani.

Naročniki so bili, kolikor smo informirani od vseh strani, z letošnjo uredbo „Soča“ bolj zadovoljni nego prej, ko je izhajala trikrat na teden; dvakratna izdaja na teden je prinesla čitateljem več čtiva nego prej trikratna, kajti priloge so visoko odvažale po eno številko na teden. Tiskarna je torej dala naročnikom več, le poštno in odpravniske stroške smo prihranili ter jih porabili raje na korist naročnikom.

Zato bo „Soča“ izhajala tudi v l. 1904. po dvakrat na teden, toda z rednimi prilogami. — Vrh tega dobé naročniki v prvi polovici januarja „Kazipota“ po Gorickem, v drugi polovici pa samostojni „Kazipot“ po Ljubljani, ki bo letos okrašen s slikami. (Za l. 1905. pa bo ta Kazipot razširjen na vsa kranjska mesta.) — To bosta dve dragoceni knjigi, koristni več ali manj vsaki hiši, neobhodno potrebni pa v vsakem uradu, v vsaki pisarni.

Ker dobé oba „Kazipota“ vsi naročniki brezplačno, vabimo vse rodoljubne prijatelje napredka, vse somisljenike, ki niso naročeni na „Sočo“, da se z novim letom na njo naroče.

„Soča“ je in ostane prvobornostelja za načela in program narodno-napredne stranke.

Gledé taktike, gledé oblike našega nastopanja pa si iskreno želimo, da bi prišli mirnejši časi v deželo, ko bi bilo mogoče vselej le stvarno in z rokavicami bojevati se za načela in program stranke, za naš narodni in gospodarski napredek, za veliko slovansko bodočnost. Zato bomo zanaprej še bolj nego doslej prezirali o se bne napade ter bomo odgovarjali na nje le tedaj, ako bo to zares potrebno v interesu cele stranke.

V nadi, da nas bodo prijatelji in somisljeniki vsestranski podpirali, kličemo jim: Vesele božične praznike!

Rododaren donesek. — Duhovnik-rodoljub daruje za Makedonce 4 krone, za „Narodni sklad“ 5 kron. Srčna mu hvala! Želimo obilo posnemovalcev!

Priloga. — Današnji številki smo priležili vabilo na naročbo „Kmetovalca“. Ta ilustriran gospodarski list izhaja v Ljubljani dvakrat v mesecu. Nasi čitatelji iz tega lahko razvidijo, kako skrbi v sosedni deželi c. kr. kmetijska družba za kmetovalca ter primerjajo s tem, kako nič pa se ne briga za slov. kmetovalce naša slavna c. kr. kmet. družba v Gorici, ki pač izdaja dva laška lista, slovenskega pa nobenega!

Prosvetlja. — Jutri bo promoviran na dunajskem vseučilišču doktorjem vsega

zdravilstva g. Ivan Vercon iz Vrhopolja pri Vipavi.

Akad. fer. društvo „Adrija“ sklicuje svoje člane na sestanek dne 5. januarja 1904. v Gorici „pri jellenu“, in sicer ob 8. uri zvečer. Gostje dobrodošli!

Jour fixe v soboto je bil prav živahen. Prihodnjo soboto ne bo tega priljubljene večernega sestanka. Bo pa naslednjo soboto 2. januarja, in sicer najbrže „pri zlatem jellenu“.

Umrli je nagloma v ponedeljek jutraj v svojem stanovanju na Korsu kapitan mornarice v pokoju Ivo baron Benko pl. Bojnik. Truplo so prinesli takoj v vojaško bolnisnico.

Javen ljudski shod pri Rebku. — Gospod Anton Vrcon iz Skrilj sklicuje javen shod v nedeljo dne 3. januarja 1904. v Kamnjah na Vipavskem v gostilno pri Rebku št. 1. ob 3. uri pop.

Dnevni red: Gospodarsko stanje v deželi in državi.

Posebnih vabil se ne bode dajalo, pridite vsi, da poveste javno svoje težnje.

Tudi gg. poslancev se ne bo se posebej vabilo, marveč se vabijo tem potom javno na shod. Komur je za stvar, temu je dolžnost priti brez osebnih vabil.

Delavski javni shod se bo vršil dne 26. decembra ob 4. uri pop. pri Andreju Poljaku v Ajdovščini.

Zavod za pospeševanje obrti. — Kuratorij tega zavoda naznanja, da se otvori poseben tečaj za mizarje, in sicer bo trajal od 4. januarja do 13. februarja 1904. Pouk se bo vršil v prazničnih dneh po 5 ur zaporedoma. Obiskovalcev ne sme biti manj nego 10 in ne več nego 14.

Ker je lesna industrija velike važnosti za naše mesto in deželo, se je nadejati povoljnega obiska takega tečaja. Kdor se ga hoče udeležiti, se mora oglasiti do 31. t. m. pri kuratoriju zavoda za pospeševanje obrti. Predsednik je E. Holzer, tajnik Anton Bizjak, tajnik: trgovske in obrtne zbornice.

Kriva prisega. — „Gorica“ in „Prim. List“ sta se pred časom poganjala za svoja verna pristasa Antona in Franca Marinciča z Vitovelj, ki sta dolžila dr. Tumo nič manj in nič več nego goljufie in ponarejanja menic. — Potuha v klerikalnih trobilih je dala bratoma pogum, da sta govorila jasno in določeno pred sodnijo prav tako, kakor so pisali njiju pokrovitelji. Zato je državno pravdnistvo uvedlo preiskavo proti dr. Tumi, kar so klerikalci zenoč hlavno priobčili v svojih listih. — Toda preiskava je končala tako, da ni prišel na zatožno klop dr. Tuma, marveč oba brata Marinciča. V ponedeljek in torek se je vršila glavna obravnava, ki je končala šele sinoči z obsodbo: Anton Marincič je dobil 7 mesecev, brat Franc pa 2 meseca težke ječe. Brat Franc je dobil le 2 meseca kot žrtev svojega brata, znanega zdražbarja in pravdarja, najboljšega

sodelavca župnika in poslance Grce. — Kdor drugim jamo kopije, sam v njo pade. To resnico sta bridko spoznala brata Marinciča. — Ali jo spozna še kdo drugi, predno končno pade?

Kaj bo?! — Obetala se nam je organizacija socialne demokracije v Gorici. Ker pa zadošča „Rdeči prapor“ in bi bila vsaka novotarija odklonjena, tedaj se je poseglo po — radikalno-narodnem sedlu. Ako bi pa le hoteli klerikalni mogotci, tedaj bi bila z vsemi štirimi sprejeta tudi klerikalna oslica, na kateri bi prijahal odrešenik s palmo miru in sprave med nas zdvijane prepirače.

Vprašanje učiteljskih petletnin pred upravno sodnijo. — Danes pred 8 dnevi se je vršila pred upravno sodnijo razprava na pritožbo nadučitelja g. Alojzija Urbaniča, — kakor je sporočil zadnjič — v zadevi petletnin po zakonu iz l. 1900. Pritožbi g. Urbaniča, katerega je zastopal pred upravno sodnijo odvetnik dr. Tuma, je bilo ugojeno v polnem obsegu ter imajo na podlagi te razsodbe učitelji in učiteljice pravico do prve petletnine po petih letih službovanja, ako so medtem časom napravili izpit učiteljske usposobljenosti. Zakon iz l. 1900. namreč pravi: „Učitelji in podučitelji, imajoči spričevalo učiteljske usposobljenosti, ki so skozi pet let na kateri občni javni ljudski šoli v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel nepretrgoma in z dobrim vspehom učiteljevali, dobijo ne gledé na to, ali so bili stalno ali začasno imenovani, po končanem petem letu službovanja 10 odstotni povisek svoje letne plače in tako od petih do petih let, dokler ne dobijo povisača za šesto petletje (petletnino).“ Vse instance do upravne sodnje so tolmacle to določilo zakona iz l. 1900. tako, da gredó petletnine se le od dneva, ko zadobi dolični učitelj spričevalo usposobljenosti.

No, upravna sodnija je razsodila v prilog učitelstvu ter dobi isto s to razsodbo upravne sodnje priboljšek, ki je sicer majhen, a je pri mizernih učiteljskih plačah v naši deželi vendar priboljšek.

Po Gorici se splošno govori, da je mleko iz črniške mlekarne v ulici Morelli št. 5. najboljše. Temu pa se ni čuditi! Mleko se vsak dan na pristnost preišče, in čim bi ga hotel kedo ponarediti ali posneti, se strogo kaznuje in koj iz društva izključi. Tudi krave so pod strogim nadzorstvom in mleko bolnih krav in onih, ki se ne snažijo dovolj, se ne sprejema. Tudi črniško seno je zelo fino in aromatično. Mlekarne v Črničan ima samo moderne stroje za čiščenje, hlajenje in prevažanje mleka. Zato so v Gorici najboljše družine njeni stalni odjemalci. Kečor ni poskušal še, naj se o mleku prepriča. Mleko se pošilja na dom v zapечатnih steklenicah. Mlekarne je odprta: od 6. do 12. predp. in od 2. do 7. popoldne.

težko sem bil kaznovan za to napako! Ah, kako nesrečen sem zaradi tega!

»Še enkrat vas vprašam, kaj se je zgodilo s tem plemičem.«

»Izvolite me poslušati, gospod, in bodite mi milostljivi. Prosim vas, sedite!«

D'Artagnan sede, preteče kakor sodnik, nem vsled jeze in nemira. Planchet stopi ponosno za naslonjalo njegovega stola.

»Vse vam povem, gospod,« prične krčmar trepetaje, »kajti v tem trenutku sem vas spoznal. Vi ste oni, ki je odjezdil, ko sem pričel nesrečni prepis s plemičem, o katerem govorite.«

»Da, jaz sem oni; zato lahko uvidite, ako ne poveste popolne resnice, da nimate pričakovati nikake milosti.«

»Samo izvolite me poslušati in vse izveste.«

»Poslušam.«

Od oblasti se mi je naznanilo, da pride v mojo krčmo zloglasen ponarejalec denarja z nekaterimi svojimi sokrivci, ki bodo vsi preoblečeni kot gardisti ali mušketirji. Vaši konji, vaši slugi, vaši obrazi, gospodje sami, vse mi je bilo popisano.«

»In naprej?« pravi d'Artagnan, ki hitro spozna, od koga je izvirala ta natančni popis.

»Na povelje oblasti, ki mi je poslalo na pomoč šest mož, sem ukrenil vse potrebno, da mi ne ubežijo ti tako imenovani ponarejalci denarja.«

»Že zopet!« pravi d'Artagnan, ki mu je beseda ponarejalec denarja grozno razgrevala ušesa.

»Oprostite, gospod, da govorim take stvari, a to je ravno podlaga mojega opravičenja. Oblastvo me je prestrašilo, in sami veste, da se krčmar mora ozirati na oblastva.«

»Toda še enkrat, kje je ta plemič? Kaj se je zgodilo z njim. Ali živi ali je mrtev?«

»Potrpljenje, gospod, takoj prideva do tega. Zgodilo se je torej to, kar že veste, in vaš hiter beg,« pristavi krčmar s fineso, ki ni ušla d'Artagnanovim ušesom, »je navidezno opravičeval naš korak. Ta plemič, vaš prijatelj, se je branil ves obupan. Njegov sluga, ki se je po nepričakovanem nesrečnem naključju sprl s stražnikom, preoblečenim za hlapca...«

»Ah, bedni človek!« zakliče d'Artagnan; »vsi ste bili pod istim plaščem, in ne vem, kaj me zadržuje, da vas ne zatrem vseh.«

»Ne, gospod, vsi nismo bili pod istim plaščem, in o tem se prepričate. Ko je vaš prijatelj (oprostite, da ne imenujem njegovega odličnega imena, katero gotovo ima, toda mi ga ne vemo) dvakrat sprožil svoji pištoli in napravil dva moža nezmožna za boj, se umaknil ter med tem še prebodel jednega mojih ljudi z mečem in mene omamil s tem, da me je z nebruseno stranjo meča udaril po glavi.«

»Toda vruga, ali končaš že kmalu? Kaj se je zgodilo z Athosom?«

»Ko se je umikal, kar sem že povedal, gospod, je prišel s hrbtom do vrata moje kleti, in ker so bila vrata odprta, potegnil ključ iz ključavnice in se znotraj zabarikadirala. Ker so si bili svesti, da ga tu lahko najdejo, so ga pustili.«

»Da,« pravi d'Artagnan, »ni šlo za to, da ga usmrtime, ampak hoteli ste ga zapreti.«

»Pravični Bog! Njega zapreti, gospod? Zaprl se je sam, to vam prisegam. Takoj v pričetku nam je dal mnogo opraviti, jednega moža je usmrtil na mestu in dva druga težko ranil. Mrtveca in ranjenca so vzeli njihovi tovariši s seboj, in izza tega časa nisem čul o njih ničesar več. Ko sem se zopet zavedel, sem šel

h gospodu guvernerju, povedal mu, kaj se je zgodilo in vprašal, kaj naj storim z jetnikom. Toda guverner se je delal, kakor da je padel iz oblakov; rekel mi je, da mu je nerazumljivo, kaj hočem, da povelja, ki sem jih dobil, niso prišla od njega, in če bi slučajno komu kaj pripovedoval o tem poboju, da me da obesiti. Zdi se mi, gospod, da sem se motil, da sem zgrabil napačnega, dočim se je rešil oni, ki bi ga bil imel prijeti.«

»Toda Athos?« vsklikne d'Artagnan, katerega nestrpnost se je podvojila vsled vedenja oblasti.

»Ker sem hotel hitro zopet popraviti krivico, ki sem jo napravil jetniku,« nadaljuje krčmar, »sem hotel v klet, da ga oprostim. Ah, gospod, tedaj ni bil več človek, ampak popoln hudič. Ko sem mu povedal, da je prost, je rekel, da mu hočem s tem samo nastaviti zanjko, in predno pride ven, da hoče staviti svoje pogoje. Rekel sem mu zelo ponižno, kajti spoznal sem nevarni položaj, v katerega sem prišel s tem, da sem napadel kraljevega mušketirja, — torej rekel sem, da sem pripravljen, podvreči se njegovim pogojem.«

»Prvič zahtevam,« je rekel, »da mi vrnete mojega slugo popolnoma oboroženega.«

»Podvizali smo se, da izvršimo to povelje; kajti jasno vam mora biti, gospod, da smo bili pripravljeni storiti vse, kar bi zahteval vaš prijatelj. Gospod Grimand (ta je povedal svoje ime kljub temu, da govori tako malo) gospod Grimand torej se je napotil. Kljub svojemu velikemu začudenju v klet. Njegov gospod ga je sprejel, nato zopet zabarikadirala vrata in nam zapovedal, naj gremo po svojih opravkih.«

»Toda kratkomalo,« vsklikne d'Artagnan, »kje je? Kje je Athos?«

»V kleti, gospod.«

Poglavje o žepu. — Ker bi rad zaključil s starim letom vso to obrabljeno osebnostno polemiko, moram vsled obljube vsaj na kratko zavrnilo tisto pesmico o mojem „žepu“.

Pred časom, ko je tako kazalo, so me teko nizko cenili, da je bila kar „T. o. z.“ v nevarnosti radi par tisočakov mojega dolga. Po tolikih letih truda in dela je bil torej moj žep še vedno tako grozno prazen! — V največjem času pa so ubrali moji ljubezni prijatelji, na čelu njim Antonio Klobasa, vse drugačno pesem o „mojem žepu“, kar je mehi le v dokaz, kako velika je v tistih krogih krščanska ljubezen, ki besni, ker me še niso uničili, kakor so mi obljubovali.

Kdorkoli blizu pozna moja podjetja in moje delo, mora mi očitati, da sem doslej vedno le preslabo skrbel za svoj žep. Ako bi plesal vsaj nekoliko po melodiji o žepu, tedaj bi jaz stal danes na vse trdnosti nogah. — Samo par dokazov.

Ko je počil 1. 1899. razkol in je izšla v juliju že celo 2. stav. „Gorice“, je bil v mojem stanovanju prvak nasprotna stranke, ki me je hotel... rešiti pogube, katera mi je po njegovi misli pretela. „Glejte!“ je dejal, „ustanovljena je proti vam nova tiskarna, izhajali je prišla „Gorica“, — pomislite, kaj bo z vami, ako ostanete na poti, kamor ste ali zaradi jednega Tume? Ostanite v družbi svojih starih prijateljev, ki vas vsi spoštujejo, — in dobro bo za vas in za ljudstvo“. — Nisem se udal, kajti edini pogoj je bil: dr. Tuma proti! Odgovoril sem, da je nastal v deželi nov klerikalni kurs, ki zahteva odpora, a dr. Tume ne pustim; godi se mu krivica, zato grem z njim. — Ako bi bil jaz takrat slušal sirensko pesem o žepu, podprto ob aristokratsko častno besedo, tedaj bi se bila „Narodna tiskarna“ združila z mojo, a „Gorica“ bi poslala nepotrebna. — In moj žep bi danes stel kapitale, a ne dolgovi!

Dr. Fr. Kos je bil ves čas steber klerikalne stranke. Čujmo njega, kako mi je govoril v posojilnici v pričo uradnikov. Govoril je tako-le: „Jaj, Gabršček, kako ste vi neumen. Ako bi bil jaz na vašem mestu, bi dejal: Pisi me dr. Tuma v uho: vso politiko bi obesil na kila ter ostal sam — tiskar. Tako bi „Narodna tiskarna“ ne bilo, „Gorica“ bi ne bilo, vse bi se tikalo v vaši tiskarni, vsa duhovščina in to so sami dobri odjemalci, bi bila pri vas, kako dobro bi se vam godilo itd.“ — Odgovoril sem mu, da si zdaj še vedno lahko privoščim kos mesa pa britaniko po obedu, ali ako drugače ne bo, se zadovoljim s polento in „šusterkubo“, toda ostajam zvest svojemu prepričanju.

Kakor se nisem udajal takim in enakim mamilom, marveč sem v resnici postavil na kocko vso svojo eksistenco, takc. tudi nisem nikoli vprašal, ali mi bo v gmotno korist ali škoda, ako se odločim za to ali za ono. — In tako se je dogajalo in se še do-

gaja, da so bili okrcani v „Soci“ ali „Pri-morcu“ moji... dobri odjemalci. Politika je tako zahtevala, a troške nam vselej plačal jaz. Velika vrsta prav dobrih odjemalcev je bila tako pregnana! — Tako skrbim za svoj žep!

Pa se nekaj! Stojim v ospredju vi-harnega boja, ali vkljub temu nisem bil in ne bom kandidat ne za deželni, ne za državni zbor, ne za kako tako mesto, kjer je kaj plačila za delo. Moj edini dohodek je skromen zaslužek, kateri daje po trdem kon-kurentnem boju moja tiskarna in založarna. Da mi klerikalci ne privoščijo obstanka, to vem prav dobro, toda klerikalno sžebetanje o skrbi za žep, žep in žep moram zavrniti kot ostudno obrekovanje. — Končno povem edino se to: Doslej trpim edino vsled svoje brezbriznosti za — žep! poslej mora biti to drugače, da bom moral žep boljše varo-vati in malo več zanj skrbeti. —

Moja iskrena želja je, da bi bilo s tem konec taki vrsti polemike. — „Soca“ se ji bo zanjprej ogibala, kolikor le more, a njena krivda ne bo, ako ne bo še zaželjenega konca.

A. G.—k.

Tudi snak napredka. — Že pol leta imamo v Gorici poleg plinove tudi električno razsvetlovo. Elektrike se zasebniki ogibajo. — Najlepšo električno razsvetlovo v svojih iz-ložbah so napravile tri slovenske trgovine: J. Zornik, Krojaška zadruga in J. Medved. Naši ljudje gredo torej z dobrim zgledom naprej. — Kakor smo že povedali, je bil naš hotel „pri zlatem jeknu“ prvi v Gorici, ki je postavil električno ventilacijo.

Proti slovenskim otrokom. — Te dni je krožila po nekaterih laskih listih vest, da sta dva dečka iz Solkana na potu v Go-rici pohujševala druge, zlasti deklice. „Nekdo je kazal, pa je bil tepen“, pravi narodni rek. Ta dva dečka nista bila sicer na cesti te-pena, pač pa sta prišla v roke mestnemu re-darju Tiberio, ki ju je peljal najprej v za-pore na magistrat, potem pa oddal policiji. Ako sta dečka delala res kaj nespodobnega, in bilo prav, da ju je prijel, okregal ter na-znanil, ako hodita še v šolo, stara sta 13 oziroma 14 let, solski oblasti ali staršem, ne pa tirati ju okoli po zaporih! Ali treba poznati mestnega redarja Tiberio! To je divji človek, tako divji, da so se nedavno temu pritožili proti njemu Podturenci celo javno v „Gazzettinu“, ta Tiberio je tisti, ki je bil popadel pred kratkim, kakor smo po-ročali, nekega voznika iz gor na Kornu ter mu iztrgal bič na silovit način iz rok, umevno torej, da je zopet zdijval, ko je dobil v roke omenjena dečka, in ker sta Slovenca, seveda ju je moral tirati na ma-gistrat v zapore! Najbrže se ne motimo, ako rečemo, da se je redarju Tiberio prigodilo kaj takega tudi že pri laskih otrocih, namreč, da je videl, da so delali kaj nedostojnega — ali doslej še nismo čuli, da bi bil on ali kdo drugi izmed mestnih redarjev aretiral takega takega otroka ter ga gonil po zaporih. S po-

keranjem in z naznanilom staršem je bilo vse opravljeno. Nasproti Slovincem seveda velja druga mera! Umanani laski list „Cor-riere“ pa je bil prvi, ki je prinesel tisto v javnost, edino le s tem namenom, da je mogel udariti po Slovincih. Kam bi prišli, ako bi hoteli odkriti mi od slučajja do slu-čaja, kaj se godi med laskimi otroki?!

Trgovska in obrtna zbornica. — V seji v ponedeljek so izbrali g. Obersnela iz Divače zborničnim svetnikom, ker se preje izbrani ni odzval pismenemu pozivu tekom 8 dnij, če vasprije to mesto ali ne. Tarife javne tehnične v Dornbergu je zbornica po-trdila, tudi je izrekla svoje odobravanje gledé na upeljavo brzozjavne službe nad Šta-njelom in Dušovljami. Prav po nepotrebnem pa so se obregnili ob trdko Martelanc in Goriup, kateri so izročena dela v tržaski luki, zato, ker se niso dala ta dela laski trdkici Anto-nelli & Dreossi. Sedaj hočejo interpelirati radi te stvari. Prav povsodi vendarle ne mo-rejo biti Lah! —

Iz Kanala. — Odhodnici našemu gosp. notarju A. Lokarju se je vršila impo-zantno. Obširnejše poročilo pride.

Občinske volitve v Kožbani. — Te dni so se vršile nove občinske volitve v Kož-bani. Zmagali so zopet klerikalci. V drugem in prvem vol. razredu so bili Mirničani skoro gotovi, ali zmagala je zvijača in izdajstvo; pri vsem tem pa le za 1 ali 2 glasa, in to v obeh omenjenih razredih.

Pevsko in glasbeno društvo pa Tr-govski dom v Gorici. — V notici pod takim zaglavjem v zadnji številki se nam je uri-nila pomota. Namesto besede splošno ima stati složno, le po tem ima zadnji stavek svoj pravi pomen. Glasi se torej teko-le: Odbor je z ozirom na to, da je na-čelstvo Trgovske zadruge poslalo enako naznanilo in vabilo drugim slovenskim drust-vom v Gorici, izrazil svoje prepričanje, da bodo v novem domu slovenska društva vsaka v svojem delokrogu, toda složno in v pri-jaznih medsebojnih odnosih uspešneje nego doslej mogla stremiti po skupnem smotru: pospeševati kulturni in socialni razvoj slo-venske narodnosti v Gorici.

Volitev obč. starešinstva v Vipavi. — Pri volitvi obč. starešinstva v Vipavi 17. t. m. je bil znova voljen za župana g. Ant. Hrovatin mlajši. Za občinske svetnike so pa voljeni gg. Josip Petrovčič, Ivan Mesesnel, Ivan Ferjancič, Ivan Lekan st. in Josip Žvokelj.

Furlanska železnica. — Vsled po-vodnji je bil deloma ustavljen promet na furlanski železnici Tržič-Cervinjan, kakor smo poročali. V nedeljo pa so bila potrebna dela skontana, in od takrat se vrši zopet redni promet.

V Ločniku so imeli prejšnji teden ob-činske volitve. Boj je bil hud. Stali sta si nasproti nacionalno-laska in pa „konserva-tivna“ stranka. Zmagala je slednja. Koliko so pomagali Slovenci?!

V Solkanu se je ubila v nedeljo pop. 40-letna Lucija Bensa, mati več se nedo-raslih otrok. Blizu pokopališča je hotela oprati nekaj cunj, pri tem pa ji je spodrsnilo, da je padla med skalovje ter se tako po-škodovala, da je kmalu na to umrla.

Kronice okoli kamenarjev po Mirnu, Št. Andrežu, po Krasu, itd. je nabiral nekdo za njihovo soc. demokratsko društvo. Sedaj pa krožijo čudne vesti okoli, da so te kro-nice, okoli 400 po številu, nekam izginile, tako, da bi bilo treba začeti od kraja pla-čevati po 1 K vstopnine. Mnogo delavcev pa se je uprlo temu ter nočejo nič več vedeti o takem soc. dem. društvu. Najbrže imajo prav!!

Visoka nemška izobraženost se je pokazala pred kratkim v Podgori v papir-nici, ko je vratar kričal po nemški, kakor nad kakim psom, nad nekim Slovincem, ki je hotel v papirnico. Oni mož je bil ogorčen nad takim kričanjem in zmerjanjem. To pač ni lepo in dostojno. Ali ni bolje z lepa opravi-ti, kar treba?

„Te vse ljubezen st’ri.“ — Te dn se je zaprla neka gospodična iz neke mestne rodbine v sobo ter ni hotela odpreti na ni-kak način. Slednjič so odprli vrata s silo ter videli, kako je hotela strgati neko pisanje. Ali to so jej iztrgali iz rok ter prečitali. Pi-sala je, da se hoče usmrtiti radi ljubezni, na katero ni dobila odziva. Seveda so jo po-steno okarali, pa pazili bodo odslej na njo.

Kovač Primožič iz Gorice je bil ob-dolžen poskusnega umora, ter se je imela vršiti že porotna obravnava. Svoj čas smo o njegovem početju na Cingrafu obširneje po-ročali. Sedaj pa je državno pravdnistvo od-stopilo od postopanja proti njemu, in sicer na podlagi zdravniškega izvestja.

Izpred sodnije. — Jurij Sevnik, M. Mayer, Martin Božič in Iv. Malavasič, vsi s Kranjskega, stari od 20—23 let, so bili ob-toženi telesne poškodbe in javnega nasilstva. Dne 1. nov. letos je bilo več delavcev bo-hinjske železnice na Kovku v baraki Jos. Kovača, Sevnik je vedno iskal repira. Ko je krčmar zaprl, so ali drugi delavci spat vrh gostilne, obtoženi pa so bili na cesti. Kakor pravijo, je stopil kmalu na to iz hiše Urb. Grošelj, ki je iskal že poprej prepira, ter je vrgel kamenje za temi. Ti so bili jezni, so se vrnili pred barako ter kričali in razbili nekaj sip, en kamen je priletel na ne-kega, ko je že ležal. Škode je bilo 20 K. Potem so udrili v barako. Sevnik je ranil Grošelja. Dobili so Sevnik 5 mesecev, Majer 4, Božič in Malavasič po 2 meseca trde ječe s postom in trdim ležiščem vsaki mesec.

Na poti umrl. — G. Klementič iz Dol. Trebuše je peljal v Gorico v bolnišnico finančnega nadstražnika Mat. Kuštrina v po-koju, starega okoli 48 let, in sicer vsled br-zozjavnega naročila. Kuštrin je bil bolan in zmešan, po poti pa je umrl, in tako je pri-peljal g. Kl. davi mrtvega v Gorico.

Kako, nesrečnik, izza onega časa ga imate zapr-tega v kleti.

»O za Boga! Ne, gospod. Da bi ga imeli zaprtega v kleti? Torej ne veste, kaj dela tamkaj? Ah, gospod, če bi ga mogli spraviti do tega, da bi prišel iz kleti, bi vam bil hvaležen vse svoje življenje, bi vas častil kakor svojega patrona.«

»Torej je še vedno tam? Tam ga torej dobim?«

»Gotovo, gospod. Vtepel si je v glavo, da ostane tamkaj. Vsak dan mu podamo na vilicah kruh in, če zahteva, tudi meso. Toda ah, kruh in meso nista nje-gova glavna potreba. Nekoč sem hotel iti z jednim svojih natakarev v klet, pa se je silno razjaril. Slišal sem, da je napol svoje pištole, ki jih je imel s seboj, in sluga mušketo, s katero je bil oborožen. Ko sva nato vprašala, kaj nameravata, je odvrnil gospod, da imata pripravljenih štirideset str. in da raje vstre-lita vse, kakor dovolita, da stopi kdo v klet. V svoji sili sem se pritožil končno pri guvernerju, ki mi je odvrnil, da se mi je zgodilo to, kar sem si zaslužil, in da bode to za me nauk, da ne bodem več žalil dostojnih gospodov, ki prenočujejo v moji krčmi.«

»Da torej izza tega časa...« prične d'Artagnan, ki se vsled nesrečnega krčmarjevega obraza ne more zdržati smeha.

»Da živimo izza tega časa mi, gospod,« nadaljuje krčmar, »najnesrečnejše življenje, katero si je mogoče misliti; kajti vedeti morate, gospod, da so vsa naša živila v kleti: naše vino v steklenicah in naše vino v sodih, pivo, olje in zabela, slanina in klobase, in ker nam je prepovedan vstop, moramo tujcem, ki se ogle-šajo pri nas, odreči jed in pijačo, tako da je naših gostov vsak dan manj. Še teden dnij naj ostane vaš prijatelj v kleti, in uničeni smo.«

»In to bi bilo čisto prav. Ali nam ni bilo žali

na obrazih, da smo poštene ljudje in ne ponarejevalci denarja? Recite sami!«

»Da, gospod, prav imate,« odvrne krčmar. »Toda čujte, čujte, kako se je razjaril!«

»Vsekakor so ga vznemirjali,« odvrne d'Artagnan.

»Toda drugače ni mogoče, moramo ga vznemirjati,« vsklikne krčmar; »pravkar sta prišla dva angleška plemiča.«

»In kaj zato?«

»Kakor veste, gospod, bi pila rada Angleža dobro vino; zahtevala sta najboljša. Moja žena je torej vse-kakor prosila gospoda Athosa, da ji dovoli vstopiti, da bi mogla postreči tema gospodoma, in Athos ji je pač kakor vedno odrekel. O za Boga, kakšen hrup je to, ki še vedno narašča!«

D'Artagnan je čul od kleti sem res silen hrup. Vstal je ter šel s krčmarjem, ki je vil svoj roke, in s Planchetom, ki je imel svojo mušketo priprav-ljeno za strel, proti prizorišču.

Plemiča sta bila jezna, kajti napravila sta dolgo pot ter umirala lakote in žeje.

»Toda to je tiranija,« vsklikneta v dobri franco-ščini, »dasi s tujim naglasom, to je tiranija, da hoče zabraniti ta veliki norec dobrim ljudem porabo nji-hovega vina. Vrata hočeva razbiti, in če bode preveč besen, tedaj ga usmrtiva.«

Izborni, gospoda!« reče d'Artagnan in potegne svoje pištole izza pasa. »Toda tako prijazna bode-ta, da ne usmrtita nikogar.«

»Prav, prav,« se oglasi za vrati Athosov mirni glas, »naj le nekoliko vstopita ta človeka, ki žreta majhne otroke, in videli bomo.«

Dasi sta bila angleška plemiča videti hrabra, se vendar spogledata. Človek bi bil mislil, da živi v kleti jeden izmed nenasiljivih volkodlakov, jeden izmed gi-

gantskih junakov narodnih pravljic, v katerih jamo ne pride nihče nekaznovan.

Zavladal je hipen molk; toda končno postane Angleža sram, da bi se umaknila, in pogumnejši pre-stopi pet ali šest stopnic, ki so vodile do vrat, ter sune z nogo ob vrata s tako silo, da bi lahko po-rušil zid.

»Planchet,« pravi d'Artagnan in napne svoje pi-štole, »jaz si vzamem tega, ki je zgoraj, prevzemi ti spodnjega. Ej, gospoda, vidva torej hočeta boj! Prav torej, naj se vama zahteva izpolni!«

»Moj Bog,« vsklikne Athos z votlim glasom, »zdi se mi, da slišim d'Artagnana!«

»Res sem jaz, prijatelj,« reče d'Artagnan v odgovor.

»Ah, izborni,« pravi Athos, »obdelava ju pošteno, ta razbijača vrat.«

Plemiča potegneta svoje meče, toda bila sta med dvema ognjema; trenotek se še obotavljata, toda ka-kor prvič, sadvlada ponos tudi zdaj.

»Stopi na stran, d'Artagnan, stopi na stran,« zakliče Athos, »jaz hočem streljati.«

»Gospoda,« pravi d'Artagnan, ki ga ni nikdar zapustil razum, »gospoda, pomislita nekoliko! Potrp-ljenje. Athos! Spuščata se v gotovo pogubo. Moj sluga in jaz izstreliva trikrat; ravno toliko strelav poči v kleti; nato nam ostanejo še meči, katere moj prijatelj in jaz poznavata izborni, česar sta si lahko svesta. Prepustita meni izvršitev vajinih in svojih želja. Takoj dobita piti, na to vama dam svojo besedo.«

»Če je še kaj ostalo,« zamrmra Athos z zaničljivi-m glasom.

Krčmar je čutil, kako ga je obšl po hrbtu hladna mrzlica.

(Dalje pride)

Roža.

(Napisal Jaroslav Vrchlický.)

Bilo je meseca maja leta 1283.

Nekako sredi ulice del Corso, ki je tedaj tvorila sredino Florence, je stal nasproti hiše peka Folca Portinarija mladenič vitke rasti, oblečen v tesno se prilagajočo črno obleko, ki je bila tedaj običajen kroj bakalarjev visoke umetnosti.

Dolgo je že stal tukaj in očitno nekaj pričakoval. Zlato pomladansko solnce je poplavljal ulico z morjem svetlobe; neobičajno sveže ozračje se sicer še ni lesketalo v globokem poletnem azurju, ali bilo je nekaj nenavadno sanjavega v teh mehkih valovih, ki so pluli k ostrim vrhovom patricijskih poslopij, k stolpom in kupolam čarobnega mesta. Nekaj kakor spev nevidnih ptičev se je razlegalo v višini, zdajpa zdaj se je začelo iz vrhov in nasadov slavnostno šumenje košatih dreves, in zopet je zavladala sanjava tišina, polna nepopisljive pomladne nežnosti in do- vzetne čarobnosti. Včasih se je prikazal na ulici brat kakaga reda s pobožno pre- križanimi rokami na prsih. Z rožnim vencem na beli vrvički okoli ledij pri- kazal se je kakor senca, da bi se tim bolj videla bela krila golobov, ki so poletavali v celih gručah z nazidkov Signorie tiho in plaho, kakor bi ne ho- teli rušiti tišine mesta, pogreznjenega v zlate pomladne sne.

Mladenič, zavrt v plašč, je stal ka- kor soha ter gledal nepremično v grm rož, cvetočih pred hišo. To so bile polne, velike rože bajne krasote in omamlji- vega vonja.

V tem se je bližal po ulici resnih korakov in s sklonjeno glavo mož, prav tako črno opravljen v obleko bogatega patricija; v roki je držal list, zdajnzda- j z njega kaj prečital ter se včasih na- smehnil. Kaka dva koraka pred mlade- ničem je obstal, prekrizal roke na prsih in ga ostro opazoval. Mladenič dolgo ni čutil, da ga opazuje, konečno pa se je predramil, stegnil obe roki in stopil prihajajočemu naproti.

»Moj Quido!« vsklikne in nehote seže po listu, s katerega je ta čital še pred trenutkom.

»Ne tako hitro, Durante,« odvrne ogovorjeni, ogibaje se, ter dvigne list nad glavo, kakor bi hotel prijatelju nagajati, »ne tako hitro!«

»Saj veš, da koprnim hrepenenja,« ga je prosil mladenič.

»Cisto naravno, oni, ki ljubijo, vedno plamte v hrepenenju,« pravi Quido polagoma, kakor bi čital.

»Ti se mi posmehuješ.«

»Ne, prijatelj, toda ne vem, če te zadovolji moj odgovor. O zadevah, ti- čočih se ljubezni, imam svoje posebno mnenje, drugačno kakor ti in kakor Cino —«

»Tudi kakor Dante da Maiano, ga prekine prijatelj. »Vem to, vem. Toda za boga, daj vendar sem. Ravno tvoj odgo- vor me bode zanimal najbolj.« Tu imaš,« in segel je v stranski žep, »odgovor Dan- teja da Maiano. Skoro razžalil me je način, kakor on govori o ljubezni. Tako nizko, kakor obzorje njegove duše. Tim bolj hrepenim po tvojem odgovoru.« In zopet stegne roko po prijateljevem per- gamentu.

Toda Quido Cavalcanti je držal trdno pergament nad glavo in rekel s potemnelim obličjem:

»Pusti, Durante moj, pusti! Tudi moj odgovor te ne zadovolji. Koliko nas veruje v ljubezen, in kako drugače jo vsakdo pojmi. Cino samo dobrovoljno, Dante da Maiano s topimi mislimi, ti z gorečim srcem, in jaz — jaz s hladnim razumom. Največji predmet ljubezni je meni filozofija. To je oni sladki gospod, ki mi govori: — Ecce deus fortior me! — Kdo izmed nas ima prav?«

»Tvoj odgovor! tvoj odgovor, ne- strpnosti gorim,« je klical prijatelj.

V tem, ko je izročal Quido prija- telju svoj odgovor na njegov sonet, so se odprla vrtna vrata pri hiši Folca Portinarija, in izstopili ste dve matroni, resnega, strogega obličja, sivih las, v bogati, toda priprosti opravi. Za njimi se je pokazala na ulici deklica nežne postave, oblečena v najbolj belo obla- čilo, lahke, sklonjene glave, z nežnim nadihom rdečice na bledem, prosvitnem licu. Stopila je med matroni ter šla sredi med njima po ulici.

Prijatelj sta se ognila in jih poča- kala s spoštljivim, globokim poklonom. Matroni ste se ponosno in hladno za- hvalili za pozdrav, devojka pa je glo- boko povesila svojo lepo glavo, kakor pod težo krasote, in bogatejša rdečica je pobarvala njeno lice, podobno v tem trenutku najkrasnejši roži na grmu, mimo katerega je pravkar šla. Samo za hip je dvignila plaho, kakor srna, svoje nepopisljivo globoke, temno azurno oči ter korakala naprej sredi matron z obo- tavljajočimi se koraki in s sklonjeno glavo.

»Tako ponižna je moja devica in tako ljubezniva,« je zašepetal, tresoč se skoro začudenja in svete bojazni, pri- jatelj Quida Cavalcanti.

Ta, starejši in hladnejši, je bil tudi tako zavzet, in položivši svojo roko na prijateljevo ramo je ponovil žalostno po- slednje besede jednega njegovih sone- tov: »Vzdihaj, kliče k duši neprestano!«

Nato pa hitro zavije v sosedno ulico.

Durante Alighieri je stal še vedno nem, s pogledom, uprtim na to rajsko prikazen. — Evo, tam koncem ulice se je lesketala ona »creatura bella bianco vestita,« kakor žarna lilija med sivimi stebli venečnega trsa. Kakor ko- rakajoč plamen se je dvigala, in videti je bilo, kakor da je vsa krasota te pom- ladne prirode, ves starodaven pogled zamišljenega mesta, vsa svetloba in jas- nost, ves vonj in lesk samo okvir, iz katerega sije ona, smehljajoča se, z laho rdečico na licu, z ono nežnostjo v glo- bokem očesu, z ono prijaznostjo večne, neskončne ljubezni.

V tem so se oglasili vsi zvonovi bližnjega svetišča, in prestrašena tolpa golobov je, kakor oblak belih rož, zle- tela nad njeno glavo, ki se je izgubljala v temnem portalu hiše, katere kamenje je navidezno vstrepetavalo v zlatem vzduhu, ko je prestopila njez prag.

»Ecce deus fortior me, qui veniens dominabitur mihi,« je šepetal kakor za- maknjen Dante Alighieri, stoječ nepre- stano na istem mestu in zroč na konec ulice.

»Ah, messer Durante,« se ozove za njim glas, »za kakšno kancono iščete poslednjo rimo?«

sniva o pomladanskem solncu, o novem živ- ljenju.

Po ulicah je vse živo. Posamezniki in cele gruč korakajo dobro zaviti v težke ko- zube in volnene rute proti cerkvi. Zvonovi se glasé daleč tja po širni dolini, tu vzbude staro mamico iz prvega snu, tam izpode osemdesetletnega deda iz zapečka, pri »Zu- panovih« razkrope mlado, z nedolžno igrico zabavajočo se družbo — in vsi hite k pol- nočnici.

Kako je razsvetljena cerkev. Sto in sto sveč brli na glavnem oltarju. Ob strani so pa jaslice. Na pol podrti hlev sredi mahu, po katerem se vije bela steza. Pastirji se približujejo s strahom v obrazu podrtiji. Angelj jim je naznanil rojstvo Odrešenika sveta in zdaj hite gledat novega kralja. V malih jaslih leži Novorojenček, kraj njega pa Marija ble- dega, a srečnega in zadovoljnega obličja. Od desne prihajajo trije kralji poklonit se no- vemu kralju z raznimi darovi. Nad hlevom se pa svetli zvezda, pojo angeljski.

Ali ni to krasna predpoda zmage ka- tolske ideje in organizacije? Pastirji, pri- prosto ljudstvo in kralji se ji bodo klanjali, nosili miro, kadilo in čisto zlato k nasled- niku kralja vseh kraljev v Rim, in vsi na- rodi bodo združeni pod streho rimsko-kato- liske cerkve. Do tedaj pa ni več daleč! Sicer je treba še mnogo truda, mnogo napora in požrtvovalnosti od slehernika. Koliko nesreč- nih zamorcev in kitezcev se čaka na pouk

Ogovorjeni se obrne, hitro kakor oni, ki je prerušen iz globokega sna. Pred njim je stal vzor dovršenega gizda- lina one dobe. V roki je držal velik šo- pek in brezskrbno zibal svoj meč v bo- gato okrašeni nožnici.

»Messer Simone, Bog z vami! Rime baš nisem iskal; to pri meni ni običajno; še prej nego jo rabim, mi pride sama od sebe, in ne samo jedna, verjemite mi.«

»Saj je znan vaš ponos, ničesar ne marate priznati. In vendar vem, da prečujete cele noči nad jednim samim sonetom.«

»To morete imeti prav, toda nad sonetom, ki je že napisan.«

»Napisan — tega res ne razumem. Če je napisan, kaj pa še treba? Jaz bi preje prebdel celo življenje nad nena- pisanim.«

»To pa jaz dobro razumem, messer Simone. Vidite, najina pota so različna.«

»To imate prav — vi iščete tukaj rime, in jaz sem pripravljen, da odve- dem iz cerkve Bice in jo spremim do- mov; nekaj časa se bodem še sprehaljal po trgu, potem pa odidem k cerkvenim vratom. To bi bilo za kancono, messer Alighieri.«

»Vam — je naročeno? — in od koga?«

»Od nje, od Bice, hčere Folca Por- tinarija. Imam že besedo, messer tro- vatorja, kot ženin pojdem po njo — kot ženin. Z bogom, signore, z bogom! Ko najdete rimo, se me spomnite.«

Dante ga ni več čul. Morje teme ga je poplavelo. Slišal je čuden šum, kakor bi se odpirala zemlja. O, če bi ga hotela požreti! Toda ona, kruta in trda, ni storila tega. Drevesa okoli njega so naprej slavnostno šumela, rože so dalje cvetele, golobje so kakor sicer poletavali z nazidkov, vzduh je bil ja- sen, svitli in vonjajoč, in le v njego- vem srcu je bilo brezdno, bila je noč, bil je šum. Ni vedel, kako dolgo stoji tukaj, držeč v roki odgovor prija- telja Quida Cavalcanti, še vedno neprečit, — odgovor, po katerem je tako hrepenel. — Kaj ta odgovor, zdaj je imel drugega.

Koraki, govorjenje in smeh so ga prerušili iz misli. Ona se je vračala po končani pobožnosti iz cerkve. Šla je zopet bela in žareča, toda ne več sredi matron, — ti dve ste šli zadaj — ampak šla je naprej, a na njeni strani se je zibal in prestopal on, isti Simon de Bardi, ki se je še pred trenutkom tukaj z njim pogovarjal. In zdaj je zo- pat pripovedoval same dovtipe ter se smejal, in ona je držala v roki njegov šopek ter se lažno smehljala, matroni pa ste šli za njima s čutom materinskega ponosa. Bili so že blizu pesnika, in go- vor je postajal vedno bolj glasen in iz- življiv. Dante je hotel zbežati, ali ni imel toliko moči, sicer je bilo pa tudi že prepozno.

»Ta sreča, iti z vami,« je brbljal messer Simone, »kako jo preživim!«

»Ne vem, če je res tako,« odvrne ona skromno.

»Ali hočete dokazov?« je izzival on.

»Če pride sreča, more biti vsakdo srečen,« je zvenel njen glas, in pesnik je čutil, kako se zrcali v njem solza, »toda spominjati se v svoji sreči ubogih, to je večja umetnost.«

»Ne razumem vas, signora. Koga naj se spominjam?«

natih čast. misijonarjev, koliko odpadnikov je treba izpreobrniti, toda ne vstrastimo se dela, saj Bog nam blagoslovi zapričeto delo in kmalu, kmalu pride čas, ko bode gospo- doval nad nami glavar av. cerkve, namestnik Kristusov na zemlji.

Orglje so zaigrale, in mila pesen: »Tiha noč, sveta noč« je plavala po cerkvenih pro- storih in se naselila v pobožna srca klečečih vaščanov.

V liberalnem časopisu beremo sledeča mesta:

»Pastirski so pasli svoje čredice. Bila je noč in razgovarjali so se o tem in onem. Zasvetilo se je daleč naokrog in angelj je stopil pred nje in zatrepetala so jim srca. »Pojdite in častite!« Vstali so, hoteli in do- bi! so na trdem ležišču Oznanjevalca novih resnic in do tedaj še nepoznate ljubezni in darovali so Mu srca....

Po poti so stopali velblodi. Visoko so dvigali glave, saj so nosili kralje na svojem hrbtu. Tiho so se razgovarjali, kakor da bi čutili velevažni pomen te noči za razvoj clo- vevstva. Zvezda, svetla zvezda se je prikazala na nebu, vtihnili so kraljevi potniki in sto- pali mirno in tiho po poti, katero je raz- svetljevala nova svitla zvezda. Nad bornim hlevom se je vstavila in njena luč je raz- svetljevala temno noč. In na trdem ležišču so dobili Resitelja clovevstva iz paganske teme. Poklonili so mu najrazličnejše da- rove....

V tem sta dospela pred hišo ob grmu, polnem cvetočih rož.

»Trepeh, signore Bardi — trepe- dih,« reče ona tiho.

Odtrgala je najkrasnejšo rožo, in predno se je messer Simone nadejal, jo je dala pesniku s povešenimi očmi, ali vendar z očmi polnimi nežnosti in brez- končne ljubezni.

Niti besedice ni rekla — on tudi ne. Odšla sta v hišo — in on je na ulici pritiskal k ustnicam to bujno raz- cvetelo ognjeno rožo, katero je posve- tilo njeno oko s solzo nebeške nežnosti in brezkončne ljubezni.

In stal je še dolgo, dolgo na ulici pred hišo peka Folca Portinarija mladi Durante Alighieri. Nepremično je zrl v to rožo, najprej topo, brezmiselno, v nepopisnih bolih, pozneje je spoznal njene zavitke, kako so se vrtili v než- nih spiralah, brzi, krilati njegov duh je stopal po njih globoke, in nižje, črne njegove misli so delovale s tako silo, da je izginila roža in so ostale samo še spirale, vedno padajoče, krožeče, sto- pajoče v neznanu brezdnju, bešno in gro- zno. Vizija peka je prešinila v tem trenutku njegov mozeg, peklo muk, ka- tere je prebil, je dobivalo formo ter v ti roži odpiralo pred njim svoje žrelo. In med tem so njegove solze tekale na rožo, gorke kakor stopljen zvinec, žgoče kakor žvepleni dež Sodome in Gomore. Toda tudi očistujoče in povzdigujoče. V odlesku solz se mu je naenkrat zazdelo, da v njegovi roki ta krvavo ognjena roža blesti, da se svetli v sneženem blešku, in s koncem nevihte v svojem srcu je videl, kako roža raste nepre- stano v obrovskem razmerju, raste v žarečo rožo empyrea, kjer je vsak li- stič prestol svetnika, kjer je središče ognjeni vir, kjer bliva ljubezen, ki pre- giba vse zvezde. In blizu sredine vstaja z jednega izmed lističev ona »creatura bella bianco vestita,« ter mu prihaja naproti, držeč v roki venec nevenečega lavora, katerega listje so zvezde, zve- neče po vsejmu kakor glas množice in šum padajočih voda. Sveti, sveti, sveti — Hosana in Alleluja neskončnih in neštivilnih angeljskih zborov.

In pritiskaje rožo k svojim ust- nicam je čutil v duši prve obrise velike svoje pesni, ki mu je jedina pomagala prenesti izdajo ljubezni in domovine, in ni vedel, da ide mimo mlad mož, slikar, ki se je, videč ga stati z rožo v roki globoko zamišljenega, tudi vstavil, — da bi si vtisnil v dušo veliko nje- govo sliko ter jo pokazal bodočim vekom.

In ta slikar je bil Giotto.

Bodi blagoslovljena!

Indijska legenda.

(Poljski spisal Henrik Sienkiewicz.)

Za jasne mesečine se je zamislil globoko nekoč modri in veliki Krišna ter rekel:

»Mislim sem, da je človek najlepše bitje na zemlji — ali mrtil sem se. Gle- dam cvet lotosa, s kojim se poigrava nočni vetrič. Koliko je ta lepši od vseh živih bitij: njegovi lističi so se odprli v srebrnem mesečnem svitu, — in jaz ne morem obrniti od njega očij...

»Nič med ljudmi mu ni podobnega,« ponovi in vzdihne.

Srednjeveska tema je vladala nad clo- vevstvom. Priprosto ljudstvo je nosilo težka bremena v samostane z istim veseljem kakor polena na gromade, na katerih je sežigala takratna inkvizicijska duhovščina čarovnice, krvose in volkodlake. In žulji kmetskega stanu in sežgana trupla nedolžnih žrtv so vpila po rešitvi in po mašte- vanju....

In prikazal se je angelj in oznanil je pastirjem t. j. priprostemu ljudstvu prihod nove dobe, in priprosto ljudstvo je hitelo tja, in prikazala se je bliščeca se zvezda, ki je razsvetila srednjevesko temo kraljem, in hiteli so tja, vsi so hiteli tja, kjer se je vle- lesila nova ideja. Vsi so sledili angeljskim glasovom, vsi so sledili svetlim zarkom nove zvezde, ki je dovela vse sloje clovevstva do jasel svobode in napredka. In glasovi an- gelski so postajali glasnejši, in zvezda se je večala in večala in iz nje je postalo solnce, čegar zlati žarki so prepodili temno tuč iz najskrivnejšega kotička srednjeveskega na- zdanjstva.

Ubrani glasovi so zapeli veličastno pe- sen: »Tiha noč, sveta noč«, v kateri se je rodilo kopnenje po svobodi in po na- predku.

Kaj pa demokratični listi? Evo!

»Zimski večer. V mrzli, siromašno opravljeni sobi podpira ob rob postelje svojo težko glavo delavec. Njegova žena leži upalnih lic, bolna, tik nje pa plače novorojeno, lačno

Sveti večer.

— 6 —

Teško je pisati originalen podlistek pod ta- kim naslovom. Naj se človek se tako uglobi v misterij in čar one svete noči, naj si pri- kuje za pol urice najzvestejšo prijateljico, bujno Domisljijo, ob svojo stran, slednjic pride vendar le do neovrgljivega dejstva, da so vzeli originalnost Amerikanci v zakup.

Leta in leta prebiramo ob tej priliki alike, sličice, črtice, novele in novelete po dnevnikih, tednikih, mesečnikih, in vsi ti pod- listki trgajo neprodni pajočan raz rajsko podobo svete noči. Strune so napete, gla- sovi ubrani in v najlepših akordih se poje po predalih božične številke pesen: »In mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!« Toda, vpraša se, kdo je dobre volje? Liberalci, klerikalci, demokratje, ali anarhisti? Nehote se vsiljuje človeku misel, da so provzročili ves prepir in vse razpore angeljci v betle- hemskem hlevu, ker niso natančneje defi- nitali dobre volje, ker niso določnejše označili onih ljudi na zemlji, ki delajo in delujejo tako, da jim pritiče po vsej pravici pristavek: dobre volje.

Časopise v roke, prebirajmo razne pod- listke raznih listov! V klerikalnem listu be- remo sledečo črtico:

»Temna, zimska noč. Snetinke padejo, bela odeja objemlje spečo zemljo, katera

In za nekaj časa pomisli:
»Kako da bi jaz, Bog, z močjo svoje besede ne mogel vsvariti bitja, ki bi bilo med ljudmi to, kar je lotos med cvetovi? Tako naj se zgodi, ljudem in zemlji na radost. Lotos, preobrazil se v živo devico ter stopi pred me!«

Lahno zapljuska val, kakor da se ga je dotaknila s krilom lastaviča, noč postane jasna, mesec posveti jačje, nočni drozgi zapoje glasneje ter naglo obmol-knejo. Čarovnija se je izvršila, in pred Krišno stopi lotos v človeški podobi.

Bog sam se začudi.

»Bila si cvet jezerski,« reče, »bodi zdaj cvet moje misli in spregovori!«

In devica prične tiho šepetati, kakor šepetajo beli lističi lotosa, kadar jih poljubi poletni vetrč.

»Gospod, preobrazil si me v živo bitje; kje mi nalagaš, da od sedaj prebivam? Pomni, gospod, da dokler sem bila cvet, sem drgetala in uklanjala lističe ob vsakem dihleju vetra. Bala sem se, gospod, burnega deževja in neviht, bala groma in bliska, bala celo vročih solnčnih pramenov. Ti si mi rekel, da naj bodem včlovečen lotos, — in glej, jaz sem ohranila prejšnjo svojo naravo, gospod, ter se tudi sedaj bojim zemlje in vsega, kar je na nji... Kje mi nalagaš, da prebivam?«

Krišna dvigne modre oči k zvezdam, tronoket pomišlja in vpraša:

»Ali hočeš živeti na vrhovih gor?«

»Tam je sneg in mráz: bojim se, gospod.«

»Torej ne... Na dnu jezera ti zgradim kristalno palačo.«

»V globinah vodá se vlačijo kače in druge pošasti: bojim se, gospod!«

»Ali hočeš brezkončne stepe?«

»O gospod! viharji in nevihte po-teptajo stepe kakor divje črede.«

»Kaj naj počnem s teboj, včlove-čeni cvet?... Ha! V Elorskih pečinah žive sveti puščavniki... Ali hočeš odda-ljena od sveta prebivati v pečini?«

»Tam je temno, gospod: bojim se!«

Krišna sede na kamen ter opre glavo ob dlan. Devica je stala pred njim in boječe drhtela.

Med tem obsevi na iztoku zarja nebo. Jezerska gladina zažari, palme in bambusi se pozlato. V zboru se oglase rožasti plamenci, modri žrjali in beli labodje, na vodah pa pavi in bengali*) v gozdovih, — med njimi se razlegnejo zvoki strun, napetih na biserno školjko, pa besede ljudske pesmi.

Krišna se predrami iz svojih mislij ter reče:

»Evo, pesnik Valmiki pozdravlja izhod solnca.«

Malo kasneje se razmaknejo zavese škriatnih cvetov, ki so zakrivale lijan-ske cvetove, in nad jezerom se prikaže Valmiki.

Opazivši včlovečeni lotos preneha svirati. Biserna školjka se mu polagoma izmakne iz rok na zemljo, roke mu omahnejo, in on onemi, kakor da ga je veliki Krišna izpremenil v kos lesa vrh vode.

In Boga vzradosti to strmenje, ka-tero je vzbudilo njegovo delo, in reče:

»Zgani se, Valmiki, in spregovori.«

In Valmiki spregovori:

»..... Ljubim!...«

Spominjal se je le še jedne same besede, in jedino to je mogel izustiti.

Krišni je naenkrat zasijalo obličje.

*) bengal, ptica pevka, podobna naši zebi (ščinkovcu).

»Prekrasna devica, našel sem ti na svetu mesto, ki je vredno tebe: prebi-vaj v srcu pesnikovem.«

In Valmiki zopet ponovi:

»..... Ljubim!...«

Volja močnega Krišne, volja bo-žanstva prične devico približevati pes-nikovemu srcu. In Bog stori Valmiki-jevo srce svitlo kakor kristal.

Jasna kakor poletni dan, mirna kakor Gangesov val, je stopala devica v nazna-čeno mesto. Toda nenadoma, kakor da je pogledala globlje v Valmikijevo srce, ji pobledelica, in strah jo zgrne kakor mrzel veter. In Krišna se začudi.

»Včlovečeni cvet,« vpraša, »zakaj se bojiš tudi pesnikovega srca?«

»Gospod,« odvrne devica, »kam mi nalagaš, da se naselim? Evo, v tem

jednem samem srcu sem zagledala i snežene vrhunce gora in globine voda, polne čudovitih bitij, in stepe z viharji in nevihtami in temne votline Elorske, in zopet se bojim, o gospod!«

A dobri in modri Krišna reče:

»Vpokoji se, včlovečeni cvet. Če v srcu Valmikijevem leže samotni snegovi, bodi jim gorak poletni dih, ki jih raz-topi; če so v njem globoke vode, bodi biser v ti globotini; če so stepske pu-stinje, posij na nje kot cvet sreče; če so temne votline Elorske, bodi ti v teh teminah solnčni žarek...«

A Valmiki, ki je med tem zmogel spregovoriti, pristavi:

»In bodi blagoslovljena!«

Skalni golob.

(Češki napisal Fr. Herites.)

Končano. Beppo, dulce Beppo, ti-sočero src si zazibal v močno utripanje — ti srečni dečko!

A videti je, da je še bolj srečna resna matrona, ki ponosno stoji zadaj gledišča v loži. Da, gospa, popolnoma vaša je zasluga tega velikega vspeha! Vi ste našli, vi ste prinesli med svet ta dragi kamen, vi ste ga dali obrusiti, požlahtiti v najboljših evropskih šolah po navodih najizbornejših pevskih umetnikov. — Brez vas bi bil morebiti ostal ta čarobni glas za vedno skrit v sivem korziškem skalovju.

Našla ga je v Ajacciu, kjer se je mudila z malo Olgo, svojo hčerko, koje pobledelim licem je imel lahak morskí vzduh vrniti izgubljeno rudečico.

Povest njihovega seznanja je pri-prosta. Pred Madoninim kipom je pel nekega večera reven deček. — Drugi dan so ga uvedli po mramornatih stopnicah v veličastno dvorano plemenitaške palače; poljubil je roko vzne-šeni gospej, in nato so mu prinesli nova, lepa žametasta oblačila z bisernimi gumbi, pokrili mu bujne, neurejene kodre z elegantno, moderno čepico, obuli bose noge v čreveljčke, kakoršnih on ni videl še nikdar, ki so imeli zlate zaponke, bliskajoče se tako jasno, da je ob pogledu na nje radosti plosknil z rokami.

Lahko se je ločil od svojcev. Od-peljali so se še ta dan nazaj na svoj dom v rodno vasico revni ribiči s »kr-vavih ostrovov«, odpeljali so se brez Beppa, pustivši ga v naročju najdene sreče. Celo pot so govorili o tej nje-govi sreči, ne slabo, zavistno, ampak z ono dobrohotno zavistjo, ki je podobna hrepenenju.

O srečni, presrečni Beppo!

»Pojdi, prosí ga, naj te vzame v službo, prosí ga za drobtinice, ki padejo danes raz njegovo mizo, in on se te usmili, gotovo se te usmili, saj je moč in oče, kakor si ti. Prinesi nedolžnim in lačnim črvikom kruha, mogoče dobiš se belega, Bog se te usmili, saj danes je sveta noč!«

Sveča je ugasnila, sten je tlel še nekaj časa rdeče, vitka kača dimu se je vzdigo-vala v temo, neprijeten duh se je razpro-stiral po sobi, in otroci so se stignili k po-seljji, niti prositi si niso upali.

A on je šel in ubogal svojo ženo. Nje-gove težke stopinje so odmevale po temnem koridorju, po temnih stopnicah. V vsakem oknu je videl po ulicah lučice, zdelo se mu je, da sliši smeh in radost obdarovanih otrok, stoječih pod veliko smreko. Po ulici je pa korakal le sam.

Tam zunaj mesta, daleč proč od ne-zdravega zraku svoje tovarne, je imel svojo vilo.

Delavec je obstal pri vratih. Sneg je naletaval, po ulici je bilo bláto, in v tem blatú se je zrcalila svetilka. Dolgo časa je premišljeval, ni čutil moraza, kateri se je vtihotapljal skozi njegov raztrgano suknjo. »Tata, malo kruha!« Ta glas mu je zvenel po ušesih, pred očmi mu je plaval blede obraz njegove bolne žene, in obrisal si je blatne noge, odprl duri in vstopil v ele-gantno vežo.

Toda stari, sicer ravnodušni Matteo je danes vesal z neko čudno hitrostjo, njegov obraz, razrit z vraskami, ki sicer ni kazal nikake bolešči, je bil danes zavrt v nekaj čuden oblak, v nekaj trpek nasmeh. — »Mislite,« je rekel ter pokazal z roko na četo divjih golobov, ki so leteli nad njihovimi gla-vami proti bregu, »mislite si, da zva-bite katerega izmed njih v zlato kletko...«

Matteo je umolknil, njegova žilava reka pa je močno zamahnila z veslom, da se je razpršila cela skupina valov kakor prestrašena v neredu in šumenju. Za nekaj časa je rekel glasno in pro-roško: »... Konečno razbije zlato kletko ter se izneveri vsemu, na kar so nave-zali njegove roke in njegovo dušo, ter se vrne k nam med naše pusto skalovje...«

Začudeno so zrlí nanj, in niti mali Beppo bi tedaj ne bil razumel teh besed. Saj so se mu zjutraj tako pri-ljubili ti krasni čreveljčki, — a do večera ga prav za prav niso že nič več zani-mali, da, mnogo, kar ga je radovalo pred nekaj trenotki, je izgubilo zanj že vso vabljivost, toda mesto tega je polnilo tisoč in tisoč stvari njegovo srce z razkošjem.

Sedeval je na balkonu pri nogah svoje gospe, dobrotnice, matere, ter peval, prešteval zvezde na nebu ter se igral z mehkiimi, plavimi lasmi male Olgice... O krasne, čarobne noči na bregu Tirenškega morja! Kdor vas je uží-val, nikdar ne pozabi vaših skrivnostij...

Tudi Beppo jih ni pozabil, ko je tisočero z razkošjem obdanih ustnic z besedami občudovalo njegovo ime, ko so leteli k njegovim nogam krasni venci in pestre kitice, ko je njegovo glavo prvič omamil varljivi dih slave...

»Olga, ali se spominjaš onih nočij?« Nič ni odvrnila, njeni beli ročici ste se ovili njegovega vratu, krasna devojkina glavnica se je sklonila na njegovo ramo. »Olga, moja Olga...«

Nato pridružno šepetanje... kakor v onih nočeh. In Beppo zopet peva ter preštevá zvezde na nebu in se igra z mehkiimi lasmi Olgice — toda ne več Olgice, majhne deklice; okroglo mehko rame se ga dotika, na srce se mu pritiskajo njene bujne, tople prsi...

Moja slika se razdeli tukaj v mno-žico najrazličnejših cvetov. Zbirati jih imam li ter vezati v šopek — uvrstiti dan k dnevu, kojega sta preživela? — Komu bi bila neznana povest o ljubezni?! Kako srečna sta bila v teh sladkih trenotkih!

In ti čakaš še vedno svojega Beppa, starček Matteo? — Še vedno sedeš vsak večer na pragu svoje koče ter gledaš z zvezdavi očesom v daljavo, če se morebiti ne prikaže kje tvoj skalni golob...

Priletel je konečno, priletel ubogi, ranjeni ptič. V širnem svetu so mu postrigli peroti. Zakaj je tebi treba lju-bezni, so mu rekli, ko smo z laborom ovenčali tvoje čelo? Ti, nespametnik, uči se zatajevanja in živi svoji slavi; sreče za te ni. Ti le pevaš in pevaš ter nas zabavaš, — mi zato neusmiljeno raztrgamo tvoje srce, saj ti bodedo navdušeno ploskali...

Ali poznate bajko korziških ribičev o smrti skalnih golobov? Nikdo ne najde njegovega trupla — on ne umira, ampak razplini se v vzduhu. Na bregu

»Že zopet eden, tega prosjačenja ni danes konec. Da bi dali vsaj danes mir go-spodu, ki se zabava v domačem krogu in obhaja sveti večer s svojo družino. Pustite ga v miru!«

Oči so se mu zasvetile, in tiho je od-šel skozi vrata. Pri krasno razsvitljenem oknu je obstal in gledal je v sobo. Videl je gospoda, katerega ni smel danes moliti, ker obhaja sveti večer s svojo družino. Na mizi je pa stala steklenica pri steklenici, in pečenko je duhal skozi zaprta okna. Bila je res vesela družba.

Gospodična, domača hči, je sedela pri klavirju in »Tiha noč« je donela na uho v mrazu in snegu stoječemu delavcu. Slisal je aplavz. Druga pesen, vesel, strasten Strausov valček, in sivi starček, po imenu Obup, se je približal delavcu, sepnil mu na uho: »Tata, kruha, lačni smo,« in on je zagrabil kamen, vrغل v okno, sipe so zažvenketale, in ni se več spominjal ničesar.

Žena je pa čakala doma, otroci so za-spali v kljub svoji lakoti, in blede žena se je pridružila bedi in bolezní, in odložila je koso na mizo.

Tudi anarhisti imajo svoje liste in pod-listke.

»Danes je baje sveti večer. Danes pred stoletji se je rodil On, ki je pozneje pridí-goval »Vsi smo jednaki!« Da res, vsi smo

v pesku pa ostane obris njegove glave in kril.

In tako, pevče, si izginilo tudi ti! Danes je v naših spominih le še slab obris tvoje umetniške prikazni, in jutri bi ne bilo niti tega, da ne vstajajo v naši duši ti sladki tvoji glasovi, ki so blažili naše srce.

Beppo, dulce Beppo, ti skalni golob z zlatim glasom!

Po zimi.

(Zofka Kvedrova.)

Zunaj je bila zima, da je škripalo. V sobi pa je bilo gorko, velika peč je puhtela gorkote in ugodnosti.

Stara mati in stari oče in teta so sedeli krog peči.

Teta je bila gosposka. Bila je prej v mestu. Nič ni delala, samo računala je vsak dan. Stara mati in stari oče sta se mučila vse življenje zunaj na polju, imela sta trde, koščene, žuljaste roke.

Pa so se pogovarjali. Stara mati stari oče sta vedela veliko povedati. O, onadva sta mnogo doživela! Enkrat je bila v vasi velika povodenj, ... in požar dvakrat, ... in živina jima je poginila, ... in ko je najstarejši sin zbolel in umrl, ... in hči, ... in drugi sin, ... o, vedela sta mnogo. Teta pa je molčala. Prav nič ni vedela. Samo, da je hodila vsak dan v pisarno in računala, vedno računala... Dolga, dolga leta...

Pa so se pogovarjali. Stara mati je spominjala teto na oni nekdani čas, kako jo je bila takrat obvarovala ne-sreče in greha... takrat, ko je oni inženir hodil za njo, tisti varljivec in lopov... Koliko deklet je varal! Joj!...

Teta je molčala. A kar nakrat je planila in dolžila staro mater, da jo je okrala, — da ji je ukrala življenje... Da nima nič, nič od življenja, prav nič! Nobenih spominov, nič kesanja, ničesar! Niti greha, niti blaga!

Stara mati naj molči. Teta bi bila vesela, da ima nekaj od vseh dolgih let. Nekaj, ... kak spomin! In naj bi bil greh in nesreča! Pokorila bi se, kesala bi se, živela bi... A ona ne živi, nikdar ni živela...

Stara mati se je križala. Kako go-vori! Obnorela je! Gotovo!

A teta ni obnorela. Utihihla je in se zopet pogreznila v apatijo, ki je vetvarjala njeno življenje...

Abisag.

(Češki napisal Jaroslav Vrchlický.)

V sobi kraljevske palače je ležal na cipresnem ležišču veliki kralj David. Izpod stropa je visela velika bronasta posoda z gorečo dišečo nafto, katere sij je osvetljeval s cedrovim lesom prevlečene stene in strop, obit z zla-timi žrebli.

Noč je bila mirna, vlažna in jasna. Iz mesta sem so zadoneli včasih koraki stražnikov, spojeni z brenčanjem ščitov in žvenketanjem mečev, iz vino-gradov, ki so kakor zelen pas objemali Jeruzalem, so se zdajpazdaj začuli zategnjeni glasovi čuvajev, ki so klicali drug drugega. Mesec, jednak zlatemu ščitu, se je kopal v zrcalih ravnih streh in obljudoval s strašnimi sencami dva-

jednaki, to je geslo, to je naš program, za kojega se hočemo boriti do skrajnosti. Glavne ovire smatramo pa

Zaplenjeno

ne vstrašimo se ječe, vislic, da le dosežemo svoj cilj

Zaplenjeno

in tudi če bi

Zaplenjeno

takrat komaj nastopi za nas sveti večer, ko pade zadnji

Zaplenjeno.

Teško je spisati originalen podlistek pod takim naslovom. Lahko je napraviti iz drugih podlistkov nov podlistek, kar se mi je, upam, posrečilo. Ne vem, ali naj se za-hvalim Domišljiji ali komu drugemu za po-zrčevalno sodelovanje. Da se pa ne zame-rim nikomur, hvala, iskrena hvala vsem pri-pomočnikom!

Dalje v božični številki 1904.

najstero mestnih vrat, ribnike, prostrane nasipe, vinograde in vrtove, polne ulov, lesketal se po drevoredih sikomor, smokev in palm, izpreminjaje prah, nanesen brez dan na listje, v bleščeče srebro, spazil se v del trgovcev, kjer so pod širnim nebom privezani velblodje nestrpno prhali, pričakuje prihod novega jutra, posvetil v vodnjake in prodrl v grobove, kjer so kosti dedov vzdrgtavale pred kletvijo ali blagoslovom izraelskih sinov.

Noč je plula nad naravo kakor velika vizija v prorokovi glavi.

Kralj je ležal nepomično na svojem ležišču. Nepremično mu sedeli nasproti štirje možje: drug poleg drugega; njihove koščne roke so ležale na glavah levov, ki so tvorili opirala visokih naslonjačev, njihova obličja so bila kakor kamenita, in drhteči žar ognja je risal v nje igro sence in svetlobe, poteze strahu in utrujenosti.

Prvi izmed njih je bil v obleki velikega duhovna, s pravilno razčesano in razdeljeno brado, ki mu je padala v krasnih kodrih na široka ramena. Ta je bil Sadok. Drugi, v obleki vojvode je bil Banajaš, sin Jojadov; ostala dva, v obleki dvorjanov, sta bila Semej in Rej. Njihovi silno namazani lasje so močno dišali po sandelju in hijacintu. Oblačila so jim bila na prsih pretrgana, kajti žalost je ležala v njihovih srcih in kalila kri v njihovih žilah. Sedeli so, kakor bi nekaj pričakovali, njihove oči so bile vprte vse v jedno točko, — na kraljevo ležišče, kjer je nepremično ležal David, do brade zavrt v levo kožo. Njegovo obličje je bilo podobno maski, katera se imenuje z obličja mrtveca. Bil je strašno blede, brez vsakega znaka življenja, kajti kraljevo telo je že pričelo postajati mrzlo.

Natan se ne prihaja, spregovori Sadok.

Nikdo ne odgovori na to opazko, le Banajaš skrči goste obrvi, Semej in Rej pa globoko vzdihneta.

In zopet dolga, tesna, grobna tišina.

Ali ve Betsaba, kaj hoče storiti Natan? vpraša Semej šepetaje.

Ve, odvrne Sadok.

In soglašaj? vpraša Rej.

Mora; ali ne govori Bog iz ust Natanovih? Njena krivda je, če ne more izkazati kralju poslednje usluge.

Tudi je obremenjena z leti in bolestinami, reče Semej.

Tiho, kralj se je zganil, zašepeta Banajaš.

Ne, to je šum v predsobi, morda neso sužnji ponve z gorečim ogljem, da jih postavijo okoli kraljevega ležišča.

In bilo je temu tako; sedem zamorcev v kratkih škrlatnih tunikah je vstopilo; vsak je nesel veliko medeno ponev z žarečim ogljem, podobno zvezdi Sahil, ko gleda skozi zavoj megla na speči svet, postavili so ponve okoli kraljevega ležišča, k nogam dve, k glavi tri, na vsako stran jedno. Še prah mirte in zrna kadila so nasuli na oglje ter se oddaljili kakor prikazni.

Sedem žarečih ponev je razsvetljevalo temoto sobe kakor sedem zvezd, modri oblački dima so se dvigali iznad morja. Kraljevo obličje se je lesketalo še v strašnejši blelosti, in štiri glave starcev, ki so samo globokejša padle na prsi, so bile temnejše v senci, katero so jim metali v lica gosti kodri in v zrak štrleče sive obrvi.

S toploto poletne noči se je družil žar sedmih ponev, tako da je hitro pokrtil pot čela mož, ki so bdeli ob kraljevem ležišču, se lesketal v velikih kapljah, enakih brušenim biserom, ter se v srebrnih curkih stekal v njihove namazane, nakodrane brade.

Po precejšnjem času tesnega molka se odpro vrata v sobo, in v njih se prikaže mož visoke postave, razmršene brade in las, ki niso poznali mazil, glavnika in jeklene ostrine. Njegovo obličje je bilo okoli pasa pravezано z dolgo, vzlasto vrvico, žilave bose noge so bile pokrite z gosto plastjo prahu, razgaljene prsi so bile ožgane od solnca kakor smokev; oči so gorele pod sivimi, dolgimi obrvmi kakor žareče oglje, močne in suhe ustnice so se tresle neprestano kakor v molitvi.

Oj, Natan, je zazvenelo iz ust mož, ki so bdeli ob kraljevem ležišču. Vsi so vstali spoštljivo ter mu šli naproti.

V obličju vsakega je igral drug izraz: v Sadokovem zvedavost, katero je nadkriljevala bojazen, v Banajaševem mir, da je dočakal in so mu je izpolnilo hrepenenje, v Semejevem in Rejevem strah nezaupnosti, združen s spoštovanjem do proroka.

Natan se je ozrl po sobi ter stopil bližje.

Kako je maziljencu Gospodovemu, sinu Jojadov? vpraša hlastno.

Tako leži, kakor je ležal, ko si odšel, podoben snopu, katerega so

zanjci, beže pred bližajočo se nevihto, pozabili na njivi.

Ali si prignal hči Sunamitsko? vpraša Rej.

Tu sta ona in njen oče, reče Natan ter namigne v predsobo.

Takoj vstopi sključen mož lisičjih oči, zarudele brade, nečistih rok: bil je to Lameh iz rodu Isaharovega. Za njim plaho vstopi deklica vitke rasti, vsa zavita v zavoj iz tkane tirske volne. Tudi pred obličjem je imela zastor, in njene oči so se svetile kakor dve temni zvezdi.

Lameh se sključi še bolj; bil je tak ajhen, da je napravljaval utis pritlikavca. Ta utis je pomnoževala še njegova zafranasta tunika in rudeči lasje. Deklica pa je stala ravno kakor palma.

Banajaš, reče Sadok mirno, odpelji dekle v kraljevo kopališče, naj se skopije, da bode mogla vstopiti v ležišče Davidovo in rešiti Izrael.

Banajaš je odprl molče majhna vrata blizu kraljevega ležišča, koder se je hodilo v kopališče. Tudi tu je bilo svitlo, in velika okrogla kopelj iz jednega samega kosa črnega mramorja, v katero sta metali izpod stropa dve morski kači z rubinastimi očmi kaskade rožnate vode, se je svetila v sobi, obloženi z jaspisom. Banajaš je prijel deklico za roko ter jo peljal do praga kopališča, kjer jo je izročil štirim robkinjam jebusitskim; dve ste držali v rokah vaze z nardo in oljem, dve pa kovinska zvala in velika pokrivala iz škrlataste volne.

Vrata so se zopet tiho zaprla, in Sadok se obrne k Lamehu, ki še ni vzravnal skrivljenega svojega hrbta. Vendar pa je njegovo lisičje oko bistro tekalo okoli, da mu ni ušlo ničesar, niti najmanjši migljaj v obličjih prisotnih mož.

Prerok Natan je stal nad kraljevim ležiščem, z rokami čudno stegnjenimi pred se, njegove ustnice so se tresle v prorokskem ognju.

Ali je to tvoja hči, Lameh? vpraša Sadok še vedno sključenega starca.

Moja lastna, dasi krasnejša, kakor jaz in pokojna njena mati.

In dovoliš v to, kar ti je ponudil božji mož Natan?

Če hoče to Jahve in če to reši moje ljudstvo, se ne smem upirati.

In ona dovoljuje v to?

Deklica ne ve, kaj jo pričakuje, toda ubogljiva je in ve uvaževati svojo srečo.

Ali še nima ljubimca? vpraša Sadok naprej.

Ima in nima. Ljubimca ima vsaka, tudi manj krasna, kakor je moja hči, zakaj bi ga ona ne imela? To bi bila sramota ali slabo znamenje. Toda nima ga, ker dosedaj ni še nihče našel njegove dopadajenja. Moje oči so jo čuvale kakor zlato zrno peska ali kapljico rose v puščavi.

Kdo je njen ljubimec?

Mladenič, neznamenit mladenič. Nima niti polja, niti vinogradov, niti velbloda in tudi ni poganjal karavan. Ničesar nima, ničesar, in to je žalostno. Zato se je Abisag tudi odločila. Kupiti hočem vinograd blizu Sunama ter ga izročiti tema otrokoma, da ne odidem v grob brez vnukov, da moji sivi lasje ne ostanejo brez blagoslova.

In ve ta mladenič, kaj se ima zgoditi?

Ve, poslušal je to mirno, samo toliko je rekel moji hčeri: Ko bode tvoja naloga končana, bodem stal pred vrati kraljeve palače ter te pričakoval, da te popeljem v vinograd, kupljen od najinega očeta. Če ostaneš čista, vem, da prideš takoj, brez klicanja. Če ne prideš do solnčnega zahoda, odidem in več me ne vidiš.

Sadok ni našel odgovora tem besedam, odšel je v zadnji del spalnice, kjer je stala velika, težko okovana skrinja, odprl pokrov in namignil Lamehu, naj stopi bližje. Hebrejec se je priplazil, in njegov baziliskovski pogled je motril obseg skrinje. Z magičnim leskom se je tu svetil zaklad, cele palice zlata, srebrne čaše, uhani, prstani, zapestnice z biseri kakor golobje jajce, množica dragih kamenov kakor cvetlice na pomladnem travniku. Sadok je segel v skrinjo ter potegnil iz nje dve silni palici zlata in velik prstan z ogromnim biserom. Lameh je nastavlil naročje, in njegove oči so se svetile bolj nego kovina in drago kamenje.

Sadok je hotel spustiti pokrov, toda Hebrejec je stal še vedno z nastavljenim naročjem; široka usta, odprta skoro do ušes, so kazala iznenađenje in občudovanje, oči pa so govorele nekaj kakor: Za tako malo svoje hčere ne prodam! Splošno je bila njegova prikazen silno komična. Sadok je torej še enkrat segnil v skrinjo ter dodal srebrno čašo, posejano z rubini, in dve zapestnici z glavo Anubisa, ki je bila rezana iz jednega samega oniksa. Lameh je bil zadovoljen ter je stopil v ozadje. Med tem so se odprle dveri kraljevega kopališča, in dve robkinji je

busitski ste privedli Sunamitsko Abisag. Prejšnje njeno oblačilo je izginilo; zavita je bila v nežen prozoren muselin, na rokah in nogah je imela težke zlate kroge, črni lasje so bili posuti z zlatim praškom, kakor bi se v temno noč razletele milijarde žarečih zvezd.

Sadok je namignil robkinjam, ki ste izginili za vrati kopališča. In sama med sivimi starci je stala Sunamitska Abisag; po vsem telesu se je tresla, povešene oči so visele na mramornatem tlaku, in roke, prekrižane na prsih, so krčevito trepetale, kajti silna nevihta je divjala pod njimi v polnih grudih.

Sadok je prevzdignil obrvi, Banajaš je razumel ta migljaj, približal se kraljevemu ležišču ter segel na levo kožo, v katero zakopan je ležal David. V tem trenutku je strgal Sadok muselinovo oblačilo z dekličinega telesa, slučajno je silnejše zaplapolal ogenj v bronasti skledici, viseči od stropa, lahek krik deklice, in v trenutku je stala naga sredi sobe, krasna kakor prikazen, vitka, nažoltele polti kakor poln klas turšice, ožgan od solnca do temnega. Le lasje, posuti z zvezdami zlatega prahu, so ji bili plašč, seveda premajhen. Lica so ji gorela kakor granatno jabolko. Starci so kakor v sanjah zamaknjeni zrlj bajni pojav tega deviškega telesa, na katero je plapolajoči planen metal izpod stropa purpurne cvete na črnih steblih miglajočih senc v temnem, z zlatom protkanem listju teh bajnih razpuščenih las.

In Natan jo je prijel za roko ter jo odvel na kraljevo ležišče, kjer je Banajaš, sin Jojadov, razgrnil levje kožo.

In deklica je objela mrzlo telo kraljevo, kakor objame hči umirajočega očeta, in v nji ni bilo nobenega čuta razun studa.

In Sadok je čez oba pogrnil težko volneno odejo ter namignil ostalim. In odšli so.

Jedini Natan je ostal na kolenih pred ležiščem, z rokami stegnjenimi kakor zamaknjen.

In starci niso vedeli, ko so pripekljali Abisag na kraljevo ležišče, da je stal med vrati mlad mož v belem obličju, katerega obličje je bilo podobno solncu.

Odšel je prod njimi hitro, tako da ga niso opazili, odšel ranjen v svojem srcu in oslepljen vled krasote Simamitske Abisag.

In ta mladi mož je bil Salamon.

Od tega časa ni prišel mir v srce Salamonovo.

Niti za to se ni več menil, da je Abonias, sin Hagite, proglašen od svoje stranke za kralja, gođoval s svojimi privrženci cele dni in noči ter polnil s hrupom Jeruzalemske ulice; ni videl, da stoji njegova mati Batševa cele noči za vrati kraljeve spalnice, blede in tresoča se od gnjeva, s srcem, razmesarjenim vled ljubosumnosti, zasledujoča, kak vpliv ima Abisag na kraljevo zdravje; Salamon se ni brigal, kam se v tem domačem prepiru nagiblje nestalni krog dvorjanov in vojvod, kaj namestila v zvit Sadok, kaj molčeči Natan: utrujen in nejevoljen je odšel v spremstvu dveh slug na svoje letovišče v Baalhamonu. Tam se je zaprl v samoto, bdel po noči ter blodil po drevoredih stoletnih sikamor in poslušal melanholično petje vaških čuvajev in ostre pesmi neutrudljivih cikad.

Neko opoludne, ko je ravno ležal v postelji z razjarjenim srcem, je oznanil suženj nagel prihod Banajaša, sina Jojadovega.

Salamon ga sprva ni hotel niti zaslisiati. Sin Jojadov pa ni pričakoval odgovora ter je prišel v sobo, ves zaprašen in zasopen.

Veliko poročilo, je klical od daleč; kralj je oživel in spregovoril.

Salamon se vzravna na postelji, kakor bi pričakoval daljšega poročila.

Takoj moraš iti z menoj; gre za tvoje maziljenje za kralja.

Salamon kakor onemogel zopet omahne na peštre preproge svojega počivališča.

Nikamor ne pojdem.

Ali to je volja kralja in Batševe, tvoje matere. Natan čaka pri potoku v Gihonu z rogom svetega olja v roki, Adonias je zbežal v gore.

Ne pojdem, odvrne zopet Salamon.

Narod te pričakuje, sodniki ljudstva so na tvoji strani, vojska kliče po ulicah tvoje ime. In za vse to se imaš zahvaliti samo Sunamitski Abisag.

Abisag? vpraša Salamon zategneno, kaj sem ji dolžan?

Vse, odvrne sin Jojadov, ona je privedla kralja do zavesti, sicer bi bil težko še kdaj spregovoril.

Torej pojdiva, reče Salamon.

Malokdaj je bil kak kralj pri svojem maziljenju tako malomaren kakor Salamon. Pustil je, da so delali z njim, kar so hoteli. Bil bi po maziljenju za

kralja zopet zbežal v Baalhamon, a prejšnja onemoglost se je znova polastila Davida, in zopet je ležal nepremično in molče na ležišču med ponvami žarečega oglja, zavrt v levje kože.

Prerok Natan se je bal najhujšega. Abisag je obiskovala kralja kakor prej, toda ves njen trud je bil zaman.

Bil je večer, ko je prišel Salamon v spalnico svojega očeta. Pri kralju je bil samo Banajaš, sin Jojadov.

Salamon je sedel v naslonjač nasproti svojemu očetu, položil roko na prsi ter pričel sanjati. Hotel je videti Abisag, ko pride h kralju.

Preteklo je precej časa. Banajaš se je sklonil nad kralja, da bi mu popravil odejo na prsih. Prestrašil se je. Več ni slišal biti Davidovega srca. Misli je, da se moti, ter vzel z mize zrcalo in je nastavlil pred kraljeva usta. Srebrno se lesketajoča njegova ploščina se ni skalila. David je umrl.

Banajaš raztrga svoje oblačilo še globokejšo, poklekne pred Salamonom in se s čelom dotakne zemlje.

Kaj je Banajaš? vpraša Salamon v sanjah.

Sele sedaj si resničen kralj, Davida ni več. Oznanit grem do duhovnom.

Ostani! klikne nad njim Salamon, niti koraka ne napraviš! Nato prišavi z mehkim, zapeljivim glasom: Ali me ljubiš, Banajaš?

Življenje dam za te, kralj moj! odvrne dvorjan.

Do jutra imaš stražiti pri kraljevi postelji; dotlej ti je lahko prikriti njegovo smrt.

In nato se sklone k njemu in mu dolgo šepeta: Ali mi storiš to, Banajaš?

Storim, gospod moj, samo če poveš, s kako prisego te je pred tremi dnevi zavezal tvoj oče proti Joabu, voditelju vojske, in Semeju, ki mu pravijo čarodejnik?

To ti povem pozneje.

Ne, takoj hočem vedeti, se je branil Banajaš.

Prisegam ti pri mrtvem truplu svojega očeta! je obljubil kralj.

Oznanit grem Batševi in duhovnikom.

Torej poslušaj! In sklone se še nižje k ušesom še vedno klečečega Banajaša ter mu dobesedno pove poslednjo voljo Davidovo: Tudi ti veš, kaj mi je storil Jakob, sin Sarvie, varuj se ga v svoji modrosti in ne pusti njegovi starosti v pokoju stopiti v grob; v svoji moči imaš tudi Semeja, sina Gere benjaminskega iz Bahurima, kateri me je preklinjal z veliko kletvijo in kateremu sem pri Gospodu prisegel: Ne ubijem te z mečem. Zda pa mu ne odpustaj, in ker si previden mož, veš, kako moraš nastopiti proti njemu, da njegovo sivo glavo okrvavljeno spraviš v grob.

Čuval bodem svoje sodruge, si je mislil Banajaš.

Vendar-le bodem delal, kar se mi zljubi, si je mislil Salamon.

In kakor sicer je stopila Sumamitska Abisag to noč v posteljo kralja Davida. Ni se zmenila, da je bilo malo nafte v bronasti skledici, viseči izpod stropa, in da je tudi večja temota, kakor sicer vladala v sobi, niti za to se ni zmenila, da so bile odstranjene ponve, za kar pa je več preprog in kož pokrivalo kraljevo telo.

Legla je in kmalu zaspala.

Njene sanje so bile jednolične, kakor puščava. Toda ta puščava ni bila vroča, ampak bil je v nji neki hlad, ki je pretresal kosti. Ta puščava se je razprostirala do obzorja, bila je temna in nerazločna, kakor soba, v kateri je danes spala. Niti ptice niti mušice, nič ni zletelo po gostem, kalnem vzduhu. In Abisag se je zdela, da leži čisto sama na ogromni sivožolti poljani, izgubljena v kalnem morju te temote, in da ji nevidne roke pokladajo na prsi in na noge ogromne skale. Za vzhod nenavaden hlad je vel iz njih, in Abisag si je v snu mislila, da so to kameni, ki zapirajo vhode v grobove mrtvih in brlogov gobovih. Nelzerna temnota ji je stiskala grlo, in hotela je zaklicati. V tem pa so se skale, kakor bi se naenkrat olajšale, popolnoma odvalile z njenih prsi in nog. Puščava se je stresla, temota, v katero je bila pogreznjena, se je razjasnila, proge azurja so se pokazale v višini, in med peskom so se prikazovale nežne travice in dišeči mahovi. Četa žrjavov je letela po zraku, veselo frfotanje njihovih kril je donelo kakor bojni hrup. Abisag je imela oči zaprte, ali videla je vse skozi trepalnice. Kjer se je puščava združevala z obzorjem, se je ozivalo temno šumenje, bili so to gozdi stoletnih cedr. Polno, težko solnce je ležalo v njihovih bojnih kronah, in veter je od morja prinašal semkaj njihov očarujoči vonj. In kakor začarani so se ti gozdi pomikali bližje. Abisag je slišala šumenje studentcev, skritih pod velikolisnato praprotnjo, videla je ližane, ki so se spenjale

-- „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček. --

Zahvala. — Podpisani odbor se naj-
topleje zahvaljuje društvenikom, dobrotnikom
in podpornikom, kateri so na razne načine
pripomogli k sijajnemu duševnemu užitku in
obilnemu gmotnemu vspehu božične veselice.
Posebno zahvalo pa poštvalnemu gosp.
J. Srebrnič, vrlim pevcem in dragim sode-
lovalkam in sodelovalcem; domaćim obrt-
nikom, trgovcem in zasebnikom, kateri so
tekmovali z darili za zanimivo in bogato
srečanje. Enako tudi mnogim trgovcem v
Gorici, kateri so darovali različnega blaga za
srečanje in otročice. Bog ohrani in pomnoži
rodoljubno poštvalnost, da vzdržimo našim
nežnim otročicem tako koristno „Zabavišče“.
Odbor „Otroškega vrta“ v Solkanu.

Božična drevesca so konfiscirali. —
V soboto so konfiscirali v Gorici 136 jelk,
ki so imele služiti za božična drevesca. Tol-
minsko okr. glavarstvo je odredilo, da mo-
rajo imeti taka drevesca pečat, prodajalec pa
posebno dovoljenje. Tega pa ni imel proda-
jalec Ant. Beligar.

**Rokodelsko in kmetško bralno
društvo „Svoboda“ v Starem selu** sklicuje
II. izredni občni zbor na dan 27. dec. t. l.
v bralni sobi pri „Mesilu“. Pricetek ob 3.
pop. Vpored: 1. Pozdrav predsednikovega
namestnika; 2. poročilo tajnikovo; 3. poro-
čilo blagajnikovo; 4. pregled računov za
leto 1903.; 5. vpisovanje udov; 6. volitev
novega odbora; 7. raznoterosti. K obilni
udeležbi uljudno vabi odbor.

**Tamburaško in pevske društvo
„Svoboda“ v Renčah** bo imelo svoj redni
letni občni zbor v torek dne 29. t. m. z
dnevnim redom po pravilih.

Zadnji dan leta priredi „Svoboda“ čla-
nom in povabljenim gostom Silvestrov večer
s tamburanjem, peljem, igro in domačo
zabavo.

Odprti lekarni. — V nedeljo popo-
ludne bosta odprti v Gorici lekarni: Cristo-
foletti-Körner.

Tiskarskega in knjigoveškega učenca
sprejme naša tiskarna. Prednost imajo 14—15
letni dečki, kateri so izvršili najmanj en raz-
red srednjih šol.

Okna in vrata sedanjega hotela „pri
zlatem jelenu“, mnoga prav dobro ohranjena,
kameniti in lesni deli s šipami vred, so na
prodaj, ker se hotel docela prezidava. Proda
se tudi železni držaj in kamenite stopnice.
Marsikomu bi prišlo prav in po ceni. —
Kdor česa potrebuje, naj se oglasi v hotelu
pri hišniku g. J. Mahnič.

Dokazano je, da so vohče priljub-
ljene in povsod razširjene kapljice sv.
Marka iz mestne lekarne v Za-
grebu, Markov trg, najpotrebnejše sred-
stev v vsaki hiši ter prva pomoč vsakemu
bolniku, kakor tudi obvarujejo zdrave ljudi pred
neznanimi boleznimi. Opozarjamo gg. čita-
telje na današnji oglas mestne lekarne v
Zagrebu, Markov trg.

Razgled po svetu.

Škof Strossmayer. — Vest o hudi
bolezni, ki bi bila napadla biskupa Stross-
mayerja, je bila pretirana. Poročila pravijo,
da je šlo le za neznatno bolezen ter da ni
pričakovati nič hudega.

Delegacije. — V soboto je bila v av-
strijski delegaciji važna seja. V proračunski
debatu je govoril prvi del. dr. Kramar, ki je
rekel, da je pač želja cele delegacije, naj bi
se dogovorom med Avstrijo in Rusijo po-
srečilo, zagotoviti macedonskim kristjanom
človeški obstoj. Potem je govoril obsirno o
vojaškem vprašanju. Sedanji naskok Madjarov
na zašnji paladij enotnosti armade bi se ne
bil izvršil, ako bi bila naša armada prava
ljudska vojna, ako bi se v njej pospešavala
in negovala narodnost. Ministerski predsednik
je zlorabil avtoriteto krone v to, da je rešil
bankerotno vladu. Edina rešitev iz sedanjih
razmer bi bila sprememba poslovnika. Proti
taki spremembi pa je ministerski predsednik,
ki ve, da bi bil to konec njegove samovlade.
Svoj govor je zaključil z besedami: „Nada-
ljevali bodemo ne glede na hvalo ali grajo,
boj za svoja zgodovinska in narodna prava
ter za boljše bodočnost monarhije v zavesti,
da služimo svojemu narodu posteno. Sklicu-
jemo se na sodbo zgodovine in bodočnosti,
ki bo dala prav pravičnim težnjam českega
naroda. Mi ne želimo le zase, temveč še bolj
za monarhijo, da bi to spoznanje ne prišlo
prepozno.“ Del. Biankini se je bavil z eks-
pozejem ministra zunanjih zadev ter je izjavil,
da je trozveza kriva zatiranja nenemških na-
rodnosti v Avstriji. Opozarjal je na italijan-

ske aspiracije na Albanijo ter izjavil, da bi
federacija hrvatskih dežel ugodno vplivala na
našo balkansko politiko. Nadalje se je go-
vornik pritoževal nad zanemarjanjem Bosne
in Hercegovine, protestiral je proti imeno-
vanju drž. finančnega ministra Buriana, ki ni
zmožen hrvatskega jezika; govoril o zanemar-
janju Dalmacije ter se pritoževal, da se je
rabila skupna armada proti nemirni na Hr-
vaškem. Del. Kaftan je govoril o zgodovini
nagodbe, rekel je, da se je storila leta 1867.
velika napaka, ker se ni z ustanovitvijo sa-
mostojne česke države napravilo protitežje
vsakojakim posledicam dualizma. Madjarske
vojaške zahteve je imenoval popolnoma upra-
vičene in Čehi le želijo, da bi se jim priznale
enake pravice. Poročevalec marki Bacquehem
je odgovarjal po vrsti vsem govornikom, na-
kar je bil proračunski provizorij v drugem
branju sprejet.

Hrvatska. — Sedaj zboruje hrvatski
sabor. O proračunu za l. 1904. se mislilo
dolgo časa, da ga vlada ne bo mogla sestav-
viti, pa ga tudi ne bi bila, da ni dobila po
dogovoru z ogrsko vladu posojila 3.008.349 K,
s katerim pokrije primankljaj. Toda to po-
sujilo mora vrniti precej, ko se sklene nova
finančna nagodba. Proračun za leto 1904. je
sestavljen po podatkih iz leta 1902., ker za
leto 1903. Hrvatska ni imela proračuna radi
poznatih dogodkov. Vsa potreba iznaša
20.601.068 kron, za 1.903.624 K več nego
leta 1902. Ta potreba se pokrije z lastnimi
dohodki treh avtonomnih oddelkov v znesku
od 1.427.019 K, manje za 729.784 K nego
v letu 1902, kar dokazuje najbolje, da so
glavnice deželnih zakladov potrošene, ker ni
dohodkov od njih; potem s 44% tangento
od vseh davkov, vsaj bi morali biti, kar pa
v resnici ni; le-ta iznaša za leto 1904. le
16.165.700 K, za 375.041 K manje nego v
leto 1902. Iz vsega se vidi, kako dohodki
zemlje padajo, ker je seveda zasluga bivšega
bana Khuena in njegove večine. Le z zgoraj
omenjenim je bilo mogoče predložiti saboru
proračun, o katerem pa se ne bode zdaj
razpravljalo, ker je premalo časa za to, nego
je vlada predložila postavo o indenniteti za
tri mesece do konca marca, ker misli, da bo
do takrat tudi že nova finančna nagodba go-
tova. Tako se je izrazil tudi poročevalec o
tej postavi v proračunskem odboru, ko je
zagovarjal predlog proti opoziciji, ki ga ni
mogla sprejeti, češ, da nima zaupanja v novo
vlado.

Hrvatski ljudski učitelji so slabo plačani.
Posebno se jim je stanje poslabšalo pod
vlado poprejšnjega bana Khuena. Plačo do-
bivajo ob občin, imenuje jih pa deželna vlada
po svoji volji. Ker so vsled poznate slabe
uprave pod banom Khuenom občine silno
osiromašile, je nastopila posebno za učitelje
slaba doba, ker so se silno zmanjšali njihovi
dohodki. Radi tega žalostnega gmotnega po-
lozaja so se obrnili hrvatski ljudski učitelji
na sedanjega podbana za pomoč ter so iz-
ročili tudi saboru prošnje za povečanje plače.
Ali zemlja se bori s tako velikim priman-
kljajem. To je omenil tudi podban na prošnjo
učiteljev, a obenem tudi sporočil misel, ka-
tero goje učitelji že dalje časa, kako bi oni
pobivali plačo od dežele, ali bolje rečeno,
kako bi oni postali deželni uradniki. Pri
dobro urejenih deželnih financah bi bili uč-
itelji vsaj varni za svoje plače. Kaka bi bila
uradniška odvisnost, to jo seveda drugo
vprašanje.

Občinski svet v Tridentu je razpu-
stila vlada ter postavila komisarjem okraj-
nega glavarja pl. Bonfioli.

Prilimki na Danskem. — Danska vlada
predloži zbornici poslancev načrt zakona, po
katerem se dovoli državljanom izbrati nove
priimke, ker je stvelo priimkov na Danskem
jako majhno. Na primer v Kopenhagenu je
izmed 10 oseb jedna, ki se imenuje Hansen,
drugi devet ima priimek Petersen ali Sørensen.
Dobijo se občine s 30.000 prebivalci, ki pa
nimajo več nego 20 priimkov.

**Kaj smemo verjeti vremenskim pre-
rokom.** — Mathieu Laensberg je svoječasno
zele slovel za vremenskega preroka. Časopisi
so mu dobro plačevali njegovo prerokovanje.
Tozadavne novice je navadno narekoval svoji
mladi nečakinji, ki jih je pisala za uredni-
štva. Enkrat je napovedal za 22. avgust hud
vihar. Nečakinja ga je prestrašeno pogledala
ter vprašala: „Tega pa si gotovo nisi dobro
premisli, ljubi stricek, to nikakor ne gre!“
— „In zakaj ne, gospica?“ — „Ali ne veš,
da imam 22. avgusta rojstni dan?“ — „To
je kaj drugega,“ pravi prerok, „potom pa le
zapiši: stalno lepo vreme!“

Iz Brazilije domov v vojaški zapor.
— Jakob Jeraj iz Bevk pri Vrhniki je bil
odšel pred časom v Brazilijo, odkoder pa se
je bil sedaj vrnil na dom, ker so starši med
tem umrli. Pripeljal je s seboj ženo in 4
otročice. Ker ni bil nič na novačenju, se je
oglasil sam vojaški oblasti, misleč, da opravi
s kako globo. Ali naložili so mu strogo ka-
zen ter ga poslali v Trst, kjer pa je po-
begnil. Na laški meji pa so ga prijeli ter od-
vedli v vojaške zapore v Trstu. Ko je to
zvedela žena, jo je zadela kap ter je umrla.

Srbija. — Srbski kralj Peter I. je čes-
tital ruskemu carju povodom njegovega imen-
dana v svojem in v imenu srbskega naroda.
Car je odgovoril, da se zahvaljuje presrečno
za čestitko.

Do smrti preteptl so v neki vasi tik
Plznja župana, ker je razdeljeval podpore
kmetom pristransko. Kmetje so ga tako pre-
teptli, da so ga morali prenesti v bolnišnico,
kjer je umrl v par urah.

200.000 K iz državne loterije po zre-
banju 17. t. m. je dobilo neko kmetško dekle
polec Reke. Neki mornar je bil kupil srečko
ter jo daroval tej deklici, svoji zaročenki.
Naznanilo, da je „zadela“ 200.000 K, je spre-
jela prav hladno, rekla je le, da bo imela
dobre praznike.

V Opatiji je bilo od 1. sept. do 16.
dec. t. l. skupno navzočih 5.645 oseb. Od
10. dec. do 16. vstetega je naraslo oseb 158.
Navzočih gostov dne 16. dec. 641.

Duhovnik, ki je tepeš svojo mater,
je bil Raffaele Ferri iz Montesantangelo. So-
vražil jo je, ker je podpirala svoje vnuke.
Tepeš jo je in z glavo jo potiskal proti zidu,
tako da je dosti trpela pred svojim nečlove-
skim sinom v duhovski obleki. Končno je o
tem izvedela sodnija ter ga kaznovala na leto
dnij v ječo.

Pred poroto v Trstu se je vrnila
obravnavati proti 26-letnemu Juriju Cszoosz
iz Budimpeste radi hudodelstva tatvine. Dne
7. oktobra je bil tozence aretiran v Polju,
ker je bil okradel v Opatiji v kopalšču nad-
vojvodo Ljudevita Viktorja. Priznal je svojo
krivdo. Rekel pa je, da ni vedel, čegavi so
predmeti, ko pa je izvedel, je hotel vrniti
nadvojvodi dragocenosti, ali je bil aretiran.
Ukradeni predmeti so bili vredni 780 K.
Sodni dvor mu je prisodil 2 leti težke ječe
s postom vsake 3 mesece.

Gibanje koroških Slovencev. —
Zmagali so pri občinskih volitvah v Rikarji-
vasi, Galiciji in Št. Petru. Zadnji dve občini
so si priborili na novo.

Tudi milijonarji se streljajo. — Iz
Odesse poročajo, da se je vstrelil tam Mose
Mendelevicz, ki je bil milijonar ter jeden
glavnih trgovcev v ruskem izvozu. Tudi jedna
ulica v Olesi ima ime po njem.

Krojaški pomočnik

bi rad dobil službo v Trstu, Ljubljani
ali v kakem trgu. — Naslov pové naše
upravnistvo.

Št. 2206

O. s. sv.

Razpis

učiteljskih mest v okraju Sežanskem.

V solskem okraju Sežanskem razpisujem
ta-le mesta:

1. Nadučiteljsko mesto na trirazrednici v
Nabrežini in na dvorazrednici v Brestovici;
2. učiteljsko-voditeljsko službo na jedno-
razrednici na Berki in v Škrbinu;
3. učiteljsko mesto na petrazrednici v
Komnu;
4. dve učiteljski mesti na petrazrednici v
Sežani;
5. službo učiteljice na dvorazrednicah v
Lokvi in v Štanjelu.

Sé službam pod navedenimi točkami,
so spojeni prejemi ustanovljeni v deželnih
zakonih od dne 15. oktobra 1896. l. zak. in
uk. št. 30. in od dne 6. oktobra 1900. l.
zak. in uk. št. 26.

Prosileci odnosno prosilke naj vložé
svoje pravilno opremljene prošnje tekom
šestih tednov po oglasu tega razpisa v urad-
nem listu na c. kr. okrajni solski svet.

G. kr. okrajni solski svet

Sežana 11. decembra 1903.

Predsednik: **Rebek.**

Odprto pismo.

Gospodu lekarničarju

K. Germanu

v Belovaru (Hrvatsko.)

S pomočjo Vaše življenske esence
sem popolnoma ozdravil od svoje dol-
goletne bolezni, za kar se Vam tem
potom najsrčneje zahvaljujem ter dajem
splošno na znanje, da je Germanova
življenska esenca najbolje zdravilo za
bolezni v želodcu in proti hemoroidom
(zlati žili).

Prosim še 6 steklenic za svojega
prijatelja.

Spoštovanjem se zahvaljujem

Ante Gregorič

c. kr. poštni poduradnik.

V Trstu, dne 11. dec. 1903.

Razpis dražbe.

Razpisuje se dražba užit-
nine vina, mesa in piva župan-
stva Renče za leto 1904, ki
bode dne 27. t. m. v obč. pi-
sarni ob 11. uri zjutraj. Vse
podrobnosti še izve na dan
dražbe.

Županstvo v Renčah,

dne 15. decembra 1903.

Prodaja se v Ajdovščini

blizu železniške postaje hiša z
mlinom in z vsemi pripadajočimi
gospodarskimi poslopji in zem-
ljišči. — Natančneje se izve pri
lastnikih Ferdinandu Makovec
v Ajdovščini in Rozini Trojer
v Gorici, Kapucinska ulica št. 2

Doslej je izšlo v zalogi
„Goriške Tiskarne fl. Gibršček“
v Gorici

7 knjig „Venca slovanskih povestij“

» » »

- I. knjiga: 1. Figura. — 2. Iz križarskih bojev
na Poljskem. — 3. Slepčovoja. — 4.
Slika iz gladnih let. — 5. Slovaške si-
čice. — 6. Ada. 7. Očenaš. — 8. Sov-
ražnik. — Cena K 1.—
- II. knjiga: 1. Mati in sin. — 2. Vsakdanji
dogodki. — 3. Ded Liben. — 4. Sanjarije
in resničnost. — 5. Na brodu. — 6.
Zlatija, vojaška nevesta. — 7. Žywila
ali moč domovinske ljubezni. — 8.
Črnogorski stotnik. — 9. Odrtnik. —
10. O Hiljakih. — Cena K 1.—
- III. knjiga: 1. »Prokleti ste...!« — 2. »Kadar
pridem z vojne!« — 4. Pomladni mrz-
 — 5. Slike. — 6. »Narodne pripovedke«.
Cena K 1:20
- IV. knjiga: 1. Rusinja. — 2. Prve rože. —
3. Maia igra. — 4. Stara pestunja. —
5. Maščeval se je. — 6. Jetrnikovi otroci.
Cena K 1:20
- V. knjiga: 1. Lux in tenebris luget. — 2.
Moč ljubezni. — 3. Že zopet. — 4.
Glasovi iz groba. — 5. Noč v gozdu.
6. Izdajalec. — 7. Gozd šumi. — 8.
Dva huzarja. — Cena K 1:20
- VI. knjiga: 1. Črtice z ogljem. — 2. Ta tretja.
— 3. Poroka po pomoti. — Cena K 1:20
- VII. knjiga: 1. Bolnik. — 2. Dež. — 3. Svetla
prikazen. — 4. Pripovedka o ošabnem
Ageju. — 5. Stari oče Zahur. — 6. Go-
rolomov. — 7. Strašna osveta. — 8.
Dva sina. — 9. Zakaj? — Cena K 1:20

»Venec slov. povestij« prinaša prevode iz
ruščine, poljščine, češčine, slovaščine in srbo-
hrvaščine. — Izbeja v nedolodnih rokih.

Kdor naroči po pošti, naj pridene 10 vin. za poštnino.

Pošilja se jedino po povzetju ali naprej
poslanim zneskom.

Na zahtevanje pošiljamo cenik naše književne zaloge.

Kerševani & Čuk Jakob Šuligoj,

v Gorici

v ulici Riva Castello šte. 4 (konac Raštelja).

Priporočata slavn. občinstvu iz mesta in z dežele

svojo mehanično delavnico, založo šivalnih strojev in dvokoles iz tovarne „Puch“ ter drugih sistemov.

Sprejemava vsako popravo in rekonstrukcijo bodisi šivalnih strojev, dvokoles, pušk in samokresov.

Vsako popravo, šivalni stroj ali dvokolo jamčiva.

Z ozirom na najino dolgoletno skušnjo, zagotavlja, da so izdelki najine zaloge najboljše vrste in trpežni, ter izvršuje vsako popravo bodisi šivalnih strojev ali dvokoles točno in dovršeno.

Posojujeva tudi dvokolesa.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče stroberškega in drugega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in ševaljarje.

Svetilnice. — Ročni venci. — Mašne knjžice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebniost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmih in v trgovih ter na deželi. 2 35-8

urar v Gorici,

c. kr. železnice Gospodarska ulica št. 25.

Priporočam svojo zalogo raznovrstnih švicarskih ur posebno jako imenitne in dobre pariske žepne ure z znamko Zénith za gospode. Za službo so jako natančne ter se dajo vravnati do sekunde; poročstvo dajam 5 let.

V zalogi imam tudi raznovrstne šivalne stroje najnovejših sistemov po zelo nizkih cenah; dajam tudi na obroke.

Pouk v citranju

daje gospodična v Semenški ulici št. 18. III. nadstr.

Razpis službe.

Občina Avče razpisuje službo občinskega tajnika z letno plačo 210 kron. — Ponudbe opremljene s spricvali zmožnosti in dosedanjeg. službovanja je posiljati na podpisano županstvo do 15. januarja 1904.

Županstvo Avče

dne 19. decembra 1903.

Župan: Cvetrežnik.

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krušič

v Grici, tekališče Josipa Verdi 26.

Priporočam se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmerno. — Ravno kar mi je dospelo sveže raznovrstno blago za nastopno jesensko in zimsko sezono.

Izdelke iz lastnega blaga jamčim! Ob enem naznanjam slavn. občinstvu, da sem preselil svojo krojaško delavnico in prodajalnico v ravno isto ulico pod šte. 33 t. j. nasproti dosedanjim mojim prostorom in nasproti novemu stavbišču »Trgovskega doma«.

Naznanilo.

D. Zalaznik, Kanfarnar, preskrbuje že več let vinskim trgovcem in gostilničarjem nakup vina in pošilja tudi malim odjemalcem naravna istrijska vina po nizki ceni.

Stvarna pojasnila brezplačno. Narodna gostilna z prenočiščem v lastni hiši nasproti postaji.

Gostilna

„pri Žagarju“

tik nove postaje na Blanci, toči vedno naravna domača bela in črna vina.

Kuhinja je preskrbljena vedno z gorkimi in mrzlimi jedili. Cene zmerno. Priporočam se svojim rojakom iz mesta in z dežele za obilen obisk.

Ivan Bednařik

priporočam svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Posestvo na prodaj,

prav v lepem kraju v Rožni dolini na Koroškem, blizu nove državne železnice. Posestvo obstoji iz njiv, travnikov in gozda; v hiši je stara gostilna, trgovina ter prodaja tobaka, pripravljeno tudi za druge kupčije. — Proda se tudi sama hiša z obrtom. — Cena posestvu je 10.600 kron, polovico je plačati takoj, drugo po dogovoru. — Naslov pové iz prijaznosti upravnistvo »Soče«.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporočam

priprava bela in črna vina izvipavskih, furianskih,

briskih, delmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec. Cene zmerno. Posrežba polna.

Hôtel „pri zlatem jelenu“ v Gorici.

Otvorjena je poleg velikega in poleg steklenega salona tudi

točarna

(Schwemme) tam, kjer je bila prej točarna in kuhinja. — Cena jedilom in vinu je tu za 10% nižja.

Točijo se izborna domača in tuja vina. — Pivo poleg običajnega še pravo pilzenjsko „prazdroj“ iz meščanskega pivovarja.

Gorica Gorica

Klimatično zdravišče.

Hôtel Südbahn

na Telovadnem trgu, poleg ljudskega vrta. — Hotel prvega reda. — V hotelu in dependanci nad 70 sob in salonov. — Lastna električna razsvetljava. — Električni avtomobil-omnibus k vsem brzovlakom in po potrebi. — Velik park pretežno z eksotičnim rastlinstvom. — Mirna, krasna lega, nič prahu, kakor nalašč za one, ki hočejo prijetno in mirno preživeti nekaj časa v Gorici. — Izborna kuhinja in klet. — V hotelu je obsežna knjižnica.

Češko ceno posteljno perje!

5 kg.; novo izbrano perje K 9-60; boljše vrste K 12 belo izbrano perje K 18—, K 24—, snežnobelo, mehko in izbrano K 30—, K 36—.

Razpošilja se franco po povzetju. Se zamerja n vzame nazaj proti odškodnini vožnje.

Benedikt Sachsel, Lobes 182. pošta Pilsen, Češko

Gorica Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in tuja vina. Izvirno pilzenjsko »prazdroj« - pivo.

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo pogasiti samo s

Smekalovimi brizgalnicami

nove sestave, koje od desne in leve strani vodo vlečejo in mečejo. V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnice nepotrebno!

R. A. Smekal

Zagreb,

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih strojev.

11 129 odlikovanj 11

POZOR!

Kranjske salame

1 kg K 270;

prave kranjske klobase

11 parov K 2.

Razpošilja po povzetju od 5 K naprej

KAROL NOVAK,

Ljubljana. Rimska cesta št. 3.

Božič!

Najprimernejše darilo za gospodinjstvo je slovito znani Pfaffov šivalni stroj, ki vstreza vsem zahtevam in je zelo prikladen za umetno vezenje.

Tovarniška zaloga

Saunig & Dekleva.

Umetno vezenje se poučuje v ulici Municipio št. 1.

Sprejema zavarovanja šloveskega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vnoski slovenske-narodne uprave.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši

Gospodskih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obćenokoristne namene.

Gorica
Corso Giuseppe Verdi 38

J. MEDVED

Gorica
Corso Giuseppe Verdi 38

priporoča svojo na novo založeno zalogo

zgotovljenih oblek za gospode, dečke, dame in otroke,
srajc, kravat in dežnikov

Stalne cene.

Velika izbira preprog in zaves.

Točna postrezba.

V Ameriko potujoči

naj se blagovolijo obrniti na

Agenturo Zwilchenbert

v Buchsu ali Baslu (Švica)

Havre - New York.

Vožnja čez morje samo 6 dni.

Na vsako vprašanje daje se kretom pošte in brezplačno odgovor in pojasnila.

Eksport **Mizarska zadruga** Eksport

v Gorici — Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo
naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva
vseh slogov

ter sprejema v delo vsa večja stavbena dela.

Pedružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Zastop-
stvo v Spljetu ter Orjentu.

Cene zmerne, delo lično in solidno.

Vsakdanji kruh

so postale

= Ilirske testenine =

vsled svojega izbornega okusa, obilne redil-
nosti ter hitre in jednostavne priprave. Za
Goriško in Gradiščansko nahaja se odselej
zaloga pri **g. Jos. Rovani-u v Gorici, ulica**
Rabata št. 20 in 22.

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča
tovarna stolov
Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imete-
ljem in predstojnikom zavodov in šol, kretnarjem in
kavarnarjem, ravnanstvom uradov, gg. brivcem itd.

natančno in trpežno izdelane

stole, fotelje, vrtno stole, gugalnike,
naslonjače itd. itd.

Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno
likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev in
gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje trdka najnovejše obseirne cenike z
nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga
in cene, zastoj in franko.

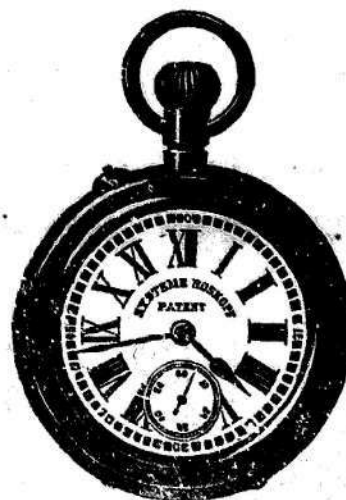
Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Pojasnilo!

Večkrat pohvaljene ure Anker Remontoir Sistem
Roskopf iz niklja, kupuje že dolgo let večina mojih
odjemalcev, posebno poljedelci, uradniki, žandarmer-
ijski, finančni in železniški uslužbeni ter so z njimi
popolnoma zadovoljni. — Razpošiljam svoje ure
pristno ameriškega sistema

Direktno
razposlana
gld. 2.50

Roskopf Patent
Anker-Remont.
št. 99

denar, ako ura ne dopada, ali ako prav ne deluje. — Boli solidnega trgovskega ravnanja
ne more nikdo zahtevati.

HANNS KONRAD

Prva tovarna z urami — Most (Brux) št. 617 (Češko).

C. kr. zaprisežen sodnijski cenilec. Moja trdka je bila odlikovana s c. kr. avstr. državnim
orlom, z zlatimi in srebrnimi razstavnimi kolajnami ter z več nego 10.000 priznanimi pismi,
došlih s **celega sveta**. Moja trdka je kot izvorna trdka v tej stroki neprekosljiva, največja
in najstarejša ter izvaža v vse dele sveta. Ustanovljena l. 1837. Instrukcijski cenik ur, zla-
tega in srebrnega blaga se razpošilja na zahtevo zastoj in franko.

Zdravlje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nedosegljive kapljice sv. Marka se vporablajo za no-
tranjo in zunanjo rabo. Posebno odstranjujejo trganje po kosteh, nogah in
rokah ter ozdravijo vsak glavobol. Delujejo blagodejno pri boleznih v želodcu,
ublažujejo katar, umirujejo blevanje in lajšajo nadihu. Pospešujejo prebav-
ljanje, čistijo kri in čreva. Odvajajo velike in male gliste in vse bolezni
provzročene od glist. Delujejo izvrstno proti hripavosti, zdravijo vse bolezni
na jetrah, "koliko" in trganje v želodcu. Odstranjuje vsako mrzlico in vse
bolezni izvirajoče iz mrzlice. Najbolje sredstvo proti nočernici in madronu.
Te kapljice ne smejo manjkati v nobeni mestni in kmečki hiši.

Dobiva se samo v **mestni lekarni v Zagrebu**. Naročila naj se naslovijo:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 39
v bližini cerkve sv. Marka.

Denar naj se pošilja naprej, drugače se pošlje
po povzetju. Manje kot jeden ducat (12 steklenic)
se ne pošilja.

Cena je sledeča franko na vsako pošto:
1 ducat (12 stek.) 4 K; 2 ducat (24 stek.)
8 K; 3 ducat (36 steklen.) 11 K; 4 ducata
(48 steklen.) 14 K 60 vin.; 5 ducatov (60
steklen.) 17 K.

Na razpolago je tisoče in tisoče priznanih pisem, ki se ne morejo vsa priobiti,
zato navedemo samo imena nekaterih gg., kateri so s posebnim uspehom uporabljali kapljice
sv. Marka ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretič, učitelj; Janko Kišur, kr. nadgozdar;
Štefan Barčič, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanović, kmet; itd.

Ustanovljena l. 1360. **Mestna lekarna, Zagreb,** Ustanovljena l. 1360.
Markov trg, št. 39 v bližini cerkve sv. Marka.

Zdravlje je največje bagastvo!

J. Zornik Gorica, Gosposka ulica šte. 7.

Priporoča toplo sorojakom svojo zalogo modnega blaga:

Za dame:

Krasne okraske za obleke, trakove, svile zadnje novosti za bluze, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, soltnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podloge, sukanec, svilo, gumb, vezenja, zaponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano perilo najbolj vrste, jopice za hribolazce, kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapetnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozorja

prečastite dame, na svojo veliko zalogo obče priznane najboljih modercev vsake cene.

Za hirmance

in otroke: rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice; vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakovrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posejila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1902. (v kronah): Članov 1853 z deleži K = 129.026. — Hranilne vloge 1.479.006.70. — Posojila 1.443.030.10 — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 68.050.90.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Telefon št. 79.

Najlepše božično darilo je originalni Singerjev šivalni stroj

Jednostavna uporaba! — Velika trpežnost! — Izvrši mnogo dela! Da so postali šivalni stroji Singer & Co. tako svetovno priznani je pripisovati izvrstni kvaliteti in vspešnosti, kateri prekorijo vse podobne fabrikate. Veliko odkupovanje, najlepša priznanja na vseh razstavah in nad 50-letni obstoj tovarne ponuja največjo in popolno garancijo dobrote naših strojev.

Brezplačen pouk v šivanju kakor tudi v vsej tehniki modernega umetnega vezenja.

Elektromotorji kot gonilna moč šivalnih strojev.

SINGER & Co. delniško društvo za šivalne stroje.

V GORICI, na TRAVNIKU št. 9.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5 %. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Zadrugniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. avgusta 1903:

Deleži: a) podpisani K 1.210.300—
b) vplačani 405.188—
Dana posejila 1.631.164—
Vloge 1.203.438—

Christofle & Co.

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst

(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznani najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvršnosti vlišeno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Prodajalnice jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke z Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po mernih cenah.

Naznanjam, da imam odtlej v prodajni hiši vsi vrsti žgati ter lahko postrežem svojim cenj. odjemalcem s prav zmernimi cenami Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,
trgovca v Slemenški ulici št. 1
v lastni hiši kjer je »Trgovska obrtna zadruga«

Zahtevajte

moj ilustrovan cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalnih predmetov, katerega pošilja zastonj in poštne preste

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša
West št. 249. — (Česko).

Zaščitna znamka: BIOND.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarnice v Pragi

priporočeno kot izvrstno bolnoblazajoče mazilo; za ceno 80 h. kron 1-40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Na zahtevo to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko „BIOND“ namreč iz RICHTERJEVE lekarnice in vzame kot originalni izdelek in tako steklenico, ki je prebrana s to zaščitno znamko.

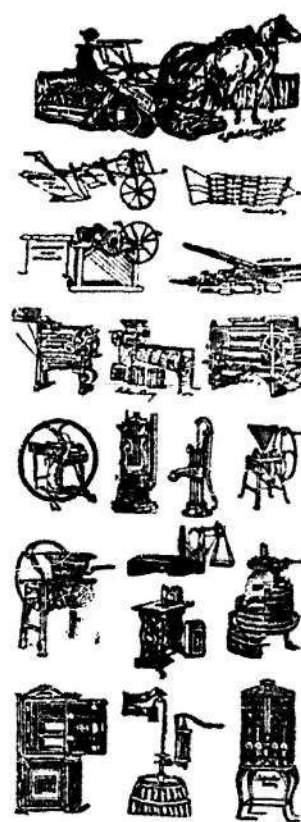
Richterjeva lekarnica „pri zlatem levu“
PRAGI, Elzabethgasse št. 5.
Dobi se v lekarni
„Pri Izvičarju“ Robert Hauer, Talmu.

Karol Draščik

pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolonije, hirmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja, da postreže po jako zmernih cenah.

Ivan Schindler Dunaj III./I.

pošilja že veliko let dobro znane stroje

vsake vrste za poljedelstvo in obrtne potrebe:

mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vilje, trijerje, čistilnice za zito, lusečnice za koruzo, slamoreznice, stroje za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klate, sesalke za vodnjake in gnojnice, železne cevi, vodovode itd.

od sedaj vsakomur po zopet zdatne znižanih cenah;

ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene pipe, sesalke za vino, gumijevе ploče, konopljene in gumijevе cevi, stroj za točenje piva, skrinje za led, stroje za sladoled, priprave za izdelovanje sodavice in penečih se vin, mline za dišavo, kavo itd., stroje za delanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, stebarske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice, železno pohištvo, železne blagaine, šivalne stroje vseh sestavov, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje, itd. itd.

Vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih! Tudi na obroke.

Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko. Dopolnje se tudi v slovenskem jeziku.

Prekupecem in agentem posebne prednosti! Piše se naj naravnost:

Ivan Schindler, Dunaj III./I.
Erdbergstrasse 12.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.